

SLOVENSKI

Direktor: Kudi Jandura — odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska skarna: Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-52 do 23-56 — Uprava: Ljubljana, Čopova pl. 50-III., telefon 22-515 in 22-621 — Oglasi: oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 22-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 19 — Tek. račun NB 681-T-163 — Mesečna naročnina 140 din

Poročevalec

KONGRESU POZDRAV!

Danes začne s svojim delom IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije

Kongresu bo prisostvovalo okoli 2200 delegatov in več sto gostov — Ljudsko republiko Slovenijo bo na kongresu zastopalo 167 izvoljenih delegatov in 35 članov Izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije — Beograd v svečanem razpoloženju — Kongresu želimo velik uspeh in se radujemo njegovih rezultatov, ker bodo nedvomno nov doprinos v izgradnji naše lepše bodočnosti

Ljubljana, 22. febr. — Danes ob 16. uri bo v Beogradu začel s svojim delom IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije, ki bo nedvomno nov in zelo važen mejnik v razvoju političnega življenja pri nas, kakor tudi v svetu.

Za IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije, ki mu bodo prisostvovali med drugim tudi mnoge delegacije iz inozemstva, je bilo v vsej Jugoslaviji na najbolj demokratičen način izvoljenih okoli

2200 delegatov. Ljudska republika Slovenija bo na kongresu zastopana s 167 delegati ter 35 člani izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije, med katerimi so naši najvidnejši politični delavci na čelu s podpredsednikom Izvršnega sveta Ljudske skupščine Jugoslavije Edvardom Kardeljem, člani zveznega Izvršnega sveta Borisom Kidričem, Francem Leskoškom, Miho Marinkom, Ivanom Mačkom, Borisom Kraigherjem in drugimi. Kot gostje pa se bodo kongresa udeležili Branko Babič, Tomo Brejc, Stane Kovač in naš ameriški rojak, pisatelj in stari borec za pravice delavskega razreda Etbin Kristan s soprogo, kakor tudi predstavniki Trsta, Gorice in Slovenske Koroske.

Po socialnem sestavu izvoljenih kandidatov LR Slovenije bodo zastopani na kongresu prav vsi sloji prebivalstva, saj je med delegati po osnovnih poklicih 64 delavcev, 55 uslužbencev in intelektualcev,

V Beogradu so v čast IV. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije okrasili ulice in trge. Vsa ulica maršala Tita na Terazijah je okrašena s državnimi in komunističnimi zastavami. Na palači Albanija je montiran velik grb FLRJ, osvetljen z neonsko razsvetljavo.

Veliko dela je bilo tudi z okrašitvijo železniške postaje. Na postajni zgradbi visi velika slika maršala Tita, izpod nje pa pada v oči velika parola »Naj živi IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije«. Delovni kolektiv parobroda »Soča« je v petek ves dan s prostovoljnim delom krasil železniški most čez Savo. Na mostu so postavili svetlobni napis »Tito« velikanjskega obsega. Dolg je okoli 30 m in sestavljen iz 600 žarnic.

V zgradbi št. 41 na Bulvarju Vojvode Mišića so v teku poslednja dela za dekoracijo kongresne dvorane. Nasproti železniške postaje v Domu vojaških vojni in-

nja. Ti člani Ljudske fronte bodo imeli dežurno službo v izmenah vse do začetka kongresa.

Mestno prometno podjetje mesta Beograda je dalo za prevoz delegatov na razpolago 12 avtobusov. Avtobusi bodo vozili ves čas kongresa na progah od kongresne dvorane do Trga Republike, železniške postaje, bolnišnice na Dedinju in do Zelenega venca.

Na tramvajski progi Trg Dimitrija Tucovića — Gospodarska Mehana pa bo dalo isto podjetje v čast začetka kongresa v promet osem novih tramvajskih voz, ki jih je nedavno kupilo v Belgiji. Vsi vozovi, ki so namenjeni za prevoz delegatov, so označeni s črko »K«.

Tiskane so tudi posebne prometne vozovnice, ki dajejo delegatom pravico, da na vseh prevo-

nih sredstvih vstopajo brezplačno. Dokler bo trajal kongres, bo ustavljen vsak promet po Bulvarju Vojvode Mišića od Mostara pa do Gospodarske Mehane.

Delegati iz Kopra odpotovali v Beograd

Koper, 21. febr. Danes so iz Kopra odpotovali delegati osnovnih organizacij SIAU koprškega okraja na kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Delegati iz bujskega okraja so odpotovali že sredi. Delegacija koprškega okraja, v kateri so štirje Italijani in trije Slovenci, bo zastopala na kongresu 27.000 članov SIAU. Zastopniki koprškega in bujskega okraja bodo prvi sodelovali na kongresu kot delegati, na prejšnjih kongresih pa so sodelovali samo kot gosti.

Terazije — okrašene z zastavami pred IV. kongresom Ljudske fronte

Odhod hrvatskih delegatov na kongres v Beogradu

Zagreb, 21. febr. Davi so odpotovali iz Zagreba s posebnim vlakom hrvatski delegati za IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Hrvatsko bo zastopalo na kongresu 480 delegatov. Z njimi so odpotovali tudi 4 delegati iz Buja v jugoslovanski coni STO.

Zvezna ljudska skupščina sklicana za 25. februarja

Beograd, 21. febr. Šesto redno zasedanje zvezne ljudske skupščine se bo nadaljevalo 25. februarja. Prva seja bo ob 17. uri. Na dnevnem redu tretjega dela šestega rednega zasedanja je predlog zakona o volitvah ljudskih poslancev za zvezno ljudsko skupščino, ki so ga že pretrčali v zakonodajnih odborih. Ni še gotovo, če bo Ljudska skupščina lahko pretrčala tudi predlog zakona o pravnem položaju verskih skupnosti, ki je bil prvotno določen za eno izmed zaključnih sej sedanjega Ljudske skupščine.

Na tretjem delu zasedanja bo zvezna ljudska skupščina sprejela sklep o svojem razpustu. Volitve za novo skupščino bodo, kakor sedaj računajo, 24. maja. Po sedanjem programu bi se novoizvoljena zvezna ljudska skupščina sešla junija.

Zasedanje oblastnega odbora Kosova in Metohije

Prishtina, 21. febr. Na včerajšnjem in predvčeršnjem zasedanju oblastnega ljudskega odbora Kosova in Metohije je bil v celoti sprejet predlog družbenega plana ter za manjšimi spremembami tudi proračun za leto 1953. Razprava o družbenem planu in proračunu je bila zelo plodna in živahna. Vloženih je bilo 35 amandmajev, od katerih je odbor 20 osvojil, ostale pa tudi deloma sprejel. Sprejet je bil tudi novi statut avtonomne kosovske-metohijske oblasti. V tem so utrjeni: načelo samoupravljanja, pravice in zaštite narodnih manjšin in njihovega narodnega ter kulturnega jezika v vseh državnih službah na ozemlju oblasti.

Namesnik generalnega tajnika francoske socialistične stranke G. George Britel, ki se bo udeležil kongresa Ljudske fronte Jugoslavije, v razgovoru s Milovanom Djilasom in Vladimirjem Dedijerjem po svojem prihodu na zemunsko letališče

23 kmetov, 18 obrtnikov, 2 gospodinj, 4 oficirji JLA in 1 študent. Velika večina izmed njih je sodelovala v narodnoosvobodilni vojni, razen tega pa so med njimi predstavniki prav vsaj panog našega javnega življenja.

IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije bo razpravljal in tudi odločal predvsem o prenosovanju Ljudske fronte Jugoslavije v Socialistično zvezo delovnih ljudi Jugoslavije, kar bo nedvomno eno glavnih vprašanj, s katerimi se bo ukvarjal kongres. Ker gre pri tem prenosovanju, o katerem je govoril že tov. Tito na VI. kongresu Komunistične partije Jugoslavije, ki se je prav tako preimenovala v Zvezo komunistov Jugoslavije, za izredno globoke in dalekosežne izpremembe v našem političnem življenju, želimo kongresu tem večjega uspeha in se že vnaprej radujemo njegovih rezultatov, ki bodo prav gotovo velik doprinos za nadaljnjo izgradnjo naše lepše bodočnosti.

validov pa so že odprli pisarno, kjer bodo delegati po prihodu v Beograd prejele vse, kar na kongresu potrebujejo.

Prvi delegati za IV. kongres so prišli v Beograd že včeraj. Okoli 700 članov Ljudske fronte iz Beograda jih je pričakalo na železniški postaji in jim pomagalo, da so laže našli hotele in hiše, kjer imajo pripravljena stanova-

V pravkar izdelanem desetletnem načrtu je določenih 700 milijard dinarjev za zboljšanje kmetijstva v FLRJ

Beograd, 21. febr. Po nedavni izjavi namestnika predsednika sekretariata za gospodarstvo pri Zveznem izvršnem svetu tov. Svetozarja Vukmanovića je napravljen prvi predlog orientacijskega načrta za zboljšanje kmetijstva v prihodnjih 10 letih. Preden bo dan v javno razpravo,

ga bodo proučili še v zveznem sekretariatu za gospodarstvo. Načrt predvideva v 10 letih investicije v višini 700 milijard dinarjev, in sicer predvsem za mehanizacijo kmetijskih del, za melioracije ter za gradnjo tovarn umetnih gnojil.

Ta prvi predlog desetletnega orientacijskega načrta za zboljšanje našega kmetijstva predvideva, da bomo v tem obdobju dali kmetijstvu nadaljnjih 40 tisoč traktorjev. Po mnenju strokovnjakov bo tolikšno število traktorjev omogočilo, da bo mehaniziranih približno polovico kmetijskih del. Načrt melioracijskih del predvideva namakanje okoli pol milijona hektarov ter izsušitev in milijon hektarov površin. Ta dela se bodo odvijala predvsem v Vojvodini, kjer bodo postopoma gradili tudi prekop Donava—Tisa—Donava.

Precejšnje investicije so namenjene proizvodnji umetnih gnojil. Po izpolnitvi tega desetletnega načrta naj bi proizvodnja umetnih gnojil znašala okoli 1.200.000 ton. Samo tovarna v Mladanovcu bo dajala okoli 600 tisoč ton fosfatnih gnojil, ostalek pa predvsem dve drugi tovarni, in sicer tovarni azotnih gnojil pri Obrenovcu in na Kosovu. Ti dve tovarni, ki naj bi jih zgradili po tem načrtu, bosta dajali okoli 350.000 ton azotnih gnojil.

Prvi predlog tega orientacijskega načrta za zboljšanje našega kmetijstva določa tudi zgraditev manjših tovarn za konzerviranje in predelavo sadja ter zelenjave, graditev lokalnih tovarn sladkorja, silosov, mlinov, hladilnic, vinskih kleti in drugih objektov.

ststva direktor balkanskega oddelka Janatasko in jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović.

Zvedelo se je, da bodo diplomatski zastopniki treh držav pripravili do ponedeljka besedilo pogodbe, da ga bosta lahko parafirala državni sekretar Koča Popović in minister Stefanopulos. Oba državnika bosta v četrtek 26. t. m. odpotovala v Ankar, kjer bosta podpisala trojni politični sporazum.

Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović je v razgovoru z zunanje-političnim urednikom »Borbe« poudaril, da ni verjetno, da bo sporazum med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo predstavljal končno obliko definitivnih odnosov med tremi državami. Sporazum je izrazilo stanje sedanjih odnosov. Ti odnosi pa se bodo še nadalje razvijali, je poudaril Koča Popović, tako da bo še sčasoma potrebno, da se tudi to na novo formirala močvirje z dopolnitvijo sporazuma, ki bo sedaj podpisan.

Odgovarjajoč na vprašanje, ako bodo v času razgovorov v Atenah in Ankari razpravljali samo o političnih vprašanjih, ali mogoče tudi o vojaških vprašanjih, je Koča Popović odgovoril: »Težko je ločiti eno od drugega. Kako bi v določenem primeru bili mogoče ločiti, ko pa vem, da so bili prav interesi skupne varnosti osnovni vzrok za razgovore političnih in vojaških zastopnikov treh držav.« Na vprašanje, ako se med razgovori z grškimi in turškimi predstavniki razpravljali tudi o italijanskih pripombah na raz-

Sprejem burmanskega opravnika poslov

Beograd, 21. febr. (Tanjug): Državni sekretar za narodno obrambo generalni polkovnik Ivan Gošnjak je sprejel včeraj popoldne opravnika poslov burmanskega veleposlanika v Beogradu g. Maung Gyija in se z njim eno uro razgovarjal.

Grška parlamentarna delegacija povabljen v Anglijo

Atene, 21. febr. (Tanjug): V Atenah so uradno sporočili, da bo 15. marca odpotovala v London grška parlamentarna delegacija, ki je povabljen od britanskega parlamenta na 8-dnevni obisk. Delegacija bo vodil podpredsednik skupščine Rodopulos, v delegaciji pa bodo še štirje poslanci gibanja za zbiranje grškega naroda, poslanec Plastirasovega gibanja EPEK in poslanec lirerale stranke.

Zborovanje psihiatrov v Zagrebu

Zagreb, 21. febr. Danes se je nadaljevalo v Zagrebu prvo strokovno posvetovanje psihiatrov Jugoslavije, ki se je začelo včeraj. Poleg drugih po podali svoje referate univ. profesorji dr. Rostohar iz Ljubljane, dr. Bujas iz Zagreba in dr. Popović iz Beograda. Razprava se je nadaljevala popoldne, jutri pa bo končana in bo sprejeta primerna resolucija.

Drugi dan tekmovanja v Bohinju

DRŽAVNO PRVENSTVO V SMUCANJU

Bohinj, 21. februarja. Sodobni tekmovalni spored je prav tako kakor prvi dan minil ob navzočnosti izmed Bohinjcev, ki so prišli tekmovalci, ki so se le mimoidoči od tekmovalnega prostora, potem pa so nadaljevali svojo pot. Med gledalci smo zlasti pogrešali mlado mladičino, ki bi ji bilo vsekakor treba omogočiti ogled jubilejnega državnega prvenstva, ako jo hočemo pridobiti za smučarski šport in Bohinju dati podobno zimskega središča kakor v letih po prvem državnem prvenstvu.

GOZDAR IN ENOTNOST PRAVA V ŠTAFETEM TEKU

Dopolnanski spored je obsegal tekmovalce članov in članic v štafetnem teku. Medtem ko je bila konkurenca moška udeležba zadovoljiva (nastopilo je 13 moštev), so pri ženskah tekmovalce le 3 štafete. V obeh skupinah pa je bila borba za najboljša mesta zelo zanimiva in vse do cilja negotova. Končno sta za kraljico pa tudi ostali tekmovalci vrstili uveljavljeni Enotnost pri članici in Gozdar iz Gorji pri članici.

START NA ZALEDENEM JEZERU

Bohinjsko jezero je nudilo ledeno nenavadno sliko. Po njegovi desni površini so šivali tekmovalci, da si ogledajo mišice za štafeti. Tek 4 kmet 10 km. Točno ob 9.30 so se na znamenje starterja Selana pognali proti bregu. Med 14 tekmovalci go je prvi dosegel član Enotnosti Groselj in kmalu izginil v gozdu, za njim pa tudi ostali tekmovalci. Robas sta ostala to pot v vodstvu, za njima pa se je vrstil red večkrat menjal. Nepriznanično slabo se je na tem delu proge odrezal tekmovalci jeseniške štafete Kersnik, s čimer je ostalim tekačem Gregorčiča močno zmanjšal upanje v zmago. Izmed favoritov za prvo mesto je ne predal: odpadla štafeta Gozdarja, ki je zaradi zlozna smučarstva odpadla od nastopov. Prvaška sta bila Enotnost in Gregorčič in se je med njima vnela zagrizen borba. Jeseničan Smolej je

Titova štafeta planincev

Kakor smo že poročali, so s Titovo štafeto prvi začeli naš planinci, ki bodo v Sloveniji prehodili 400 km poti. Minul: petek so člani Planinskega društva Radovljica pod vodstvom Pavlina prinesli palico s pozdravi od Velikozorjanskega doma do smučarske planinske postojanke »Titova grančarija« na Zelenici, kjer jo je prevzela gimnazijska planinska skupina iz Trčica, kamor jo je prenesla v smuku. Tu so jo slovesno sprejeli zborovalec ljudske oblasti in množičnih organizacij. Iz Trčice so planinci, še isti večer odšli v dom pod Storčcem, kjer so jih pričakali Kranjčani. Le-ti so nadaljevali pot v Predvor in naprej na Kravce.

izredno dobro opravil s Kandancem, ki je sicer nekoliko zasel, vendar mu kljub temu ni bil kos. Naslednjo predajo je Tone Pogrečnik (Gregorčič) za dobro minuto pred preteklem kakor Grčič, tako da je imel zadnji tekač Enotnosti Pavčič majhno prednost pred Kničcem. Z izrednim tekom in najboljšim časom dneva pa Pavčič te prednosti ni samo obdržal, temveč jo je še povečal in tako skupaj z ostalo trojico priboril svojo drugo naslov prvaka Jugoslavije in Slovenije. Presenetljivo dober uspeh je dosegla štafeta Hrvatske, ki se je uvrstila na tretje mesto pred Enotnostjo II. Omembni reden je rezultat mladinske štafete, ki je tekmovala izven konkurence in je v času 2:42,21 zasedla peto mesto.

PONOVEN USPEH JAKOPIČEVA IN GOZDARJA

Zensko štafeto je spustil starter Strikberger, prav tam kakor moške. Med tremi je bila favorizirana vrsta Slovenije, vendar je zmaga pripadla borbenim tekmovalcem iz Gorji. Največ je k temu pripomogla državna pravkarina Jakopičeva, ki je izpad ene sekunde svojih tekmovalcev nadomestila in z najboljšim časom zagotovila zmago Gozdarju. Rezultati so bile:

MOSKI: 1. Enotnost (Groselj) 2:29,56; 2. Gregorčič (Kersnik, Smolej, Pogrečnik) 2:31,20; 3. Hrvatska (Pevac, Gasparac, Mašarić, Sinko) 2:40,30; 4. Enotnost II. 2:40,32; 5. Fužinar (Gustinič) 2:45,57; 6. BiH 2:46,25; 7. Zeleničar (Maršar) 2:52,35; 8. Srbija 2:58,32; 9. Rudar (Gidijali) 3:05,00.

ZENSKI: 1. Gorje (Rožič, Crme, Jakopič) 1:14,52; 2. Slovenija (Korčič, Trkulja, Erman) 1:17,02; 3. Hrvatska (Muvrin, Hundric, Brko) 1:24,02.

PRVAK V KLASIČNI KOMBINACIJI JE KORDEŽ

Popolnito so bili skoki na 50-metrski skokalnici za klasično kombinacijo. Nastopilo je 12 tekmovalcev, izmed katerih so se na najboljša mesta uvrstili: 1. Gašper Kordež (Udarnik, Kranj) 420,5 skoki 34, 38, 39; 2. Vlado Petrač (Ratače) 408,8 (33,5 36,5 36); 3. Anton Dolenc (Gorje) 390 (32,5 35,5 35); 4. Mirko Vovk (Bled) 386,6 (36,5 37,5 38,5); 5. Tone Erman (St. Vid) 377,1 (33,5 33,5 33,5).

Jutri ob 11 bo tekmovalje v samostojnih skokih. (Nadaljevanje na 6. strani)

Graditelji hidrocentrale na Drini v težki borbi z naravo

Ze sedmo leto teče, odkar so pričeli graditi hidroelektrarno na Drini pri Zvorniku. Vanjo je bilo vgrajeno doslej 120.000 kub. metrov betona, s čimer so končali 8 stebrov, na katerih bo ležala pregrada. Sedaj morajo dograditi še 7 stebrov na levi strani Drine.

V viharnih preteklih mesecih je bil željezni kolektiv, ki gradi hidroelektrarno, težak boj z naravo. V novembru je bila graditev elektrarne nekako na polovici. Zelena in droča Drina je neprestano narasčala in začela ogrožati nedokončano pregrado. Šestnajstega novembra je reka prvič porušila pomožni zid in vdrla v drugo gradbeno polje. Ko so zid zgradili, ga je voda 25. novembra spet porušila. Prvega decembra se je ponovila ista nesreča in 12 dni za tem so delavci že četrtič gradili nap. Nato pa je prišel januar. Gradbišče je tedaj dobilo vest, da je Drina v zgornjem toku narasla za 6 metrov in da se približuje gradbišču 5 in pol milijonov litrov vode v sekundi.

Take poplave ljudje že niso pomnili od leta 1896. Inženirji in delavci so se zbrali na kratkem posvet. To je bila menda najbolj burna konferenca, ki bo prišla v zgodovino naše graditve.

Nad 500 ljudi se je tedaj vrglo v boj z naraščajočo vodo, da bi ji preprečili vdor na gradbišče in jo preusmerili na drugo stran. Menda v zgodovini gradnje hidroelektrarn se ni bilo takega primera. Neki tujci so menili, da je to norost. Z petič, od novembra sem so postavljali isti zid. Da bi pa bilo delo še težje, je začel divjati snežni metej in pritisnil je mraz, da so se roke lepile za železo in beton. Osemnajstega januarja ob 11. uri ponoči so kot poslednji končali z delom teras, ki so dogradili opaž za betoniranje. Reka teče sedaj po levi strani, v omejenem gradbenem polju pa leži še 63 milijonov litrov Drine, ki jo bodo velike črpalke lahko izčrpale v štirih dneh. Tedaj bodo pričeli graditi tudi ostalih sedem stebrov.

Gradbišče se bliža s hitrimi koraki končni zmagi. Ko bo pregrada dograjena, bo za njo nastalo 26 km dolgo jezero, ki bo potopilo vasi Divič, Donjo Drinjačo in Sahar.

Hidroelektrarna na Drini bo dajala 400 milijonov kilovatih ur na leto. To je približno toliko, kolikor so dajale vse elektrarne v predvojni Srbiji. Vsak od štirih agregatov bo imel moč 21.000 kilovatom. Prva dva agregata bosta pričela z delom konec leta 1954, ostala dva pa jima bosta kmalu nato sledila. Pregrada bo visoka 42 metrov in bo zapirala jezero, v katerem bo zbranih nad 90 milijonov kubičnih metrov vode.

Na tem velikem gradbišču pri Zvorniku je delalo doslej več tisoč delavcev in domačih strokovnjakov. Čeprav niso imeli izkušenj pri graditvi tako velikih objektov, je ta delovni kolektiv uspel premagati izredno velike težave, ki jim jih je prizadejala Drina in uspešno nadaljujejo z graditvijo.

Iz sovjetskega koledarja

V Moskvi je v nekaj tedensko zamudo izšel koledar za leto 1953. Ime Josipa V. Stalina je omenjeno v koledarju ni manj kot 367-krat. Njegove čednosti so opisane v 20 pesnitvah. Njegova slika je tiskana na 12 različnih datumih, obletnice njegovih časopisnih člankov in govorov se uvrščajo med najbolj pomembne datume leta.

To je glavni koledar, ki je izšel letos. Izdala ga je državna založba Gosizdat za 15 milijonov nakladi. Med glavnimi članki je 12 člankov o Ameriki in Američanih, ki so vsi napisani s pomočjo nam iz znanega besednjaka. Naslov enega izmed teh člankov je »Sovražniki človeštva«, v njem pa so izrazi »judožrci«, »morilci« itd. V koledarju je tudi več člankov o Veliki Britaniji, Franciji, Italiji, Grčiji in Turčiji. Zgodnje politične osebnosti se pojavljajo v raznih karikaturah. Jugoslavija v koledarju ni omenjena.

V koledarju so tudi poudarjene obletnice okoli 30 pomembnejših ruskih izumov in odkritij, med temi so radar, televizija, radioakustika, radio, električni motorji, parni stroj, električna žarnica, gosenični traktor in zakon o gibljivosti mas.

Trdijo tudi, da so njihovi letalci prvi letali na prvem letalu na reaktivni pogon in na prvem štirimotornem letalu, da so njihovi inženirji zgradili prvo motorno ladjo in prvo rafinerijo nafte na svetu. Ta seznam bo očitno še zelo narasel, kajti koledar poudarja, da so sovjetski znanstveniki vsak dan odkrivajo nov material v arhivu o ruskih iznajditeljih.

Sovjetski astronomi so v observatoriju pri Alma Ati ugotovili, da je zelo verjetno, da živijo na planetu Veneri zelo razvite živali, na Marsu pa celo inteligentna bitja. Članek o tem je napisal sovjetski akademik G. Tičov.

Položaju v zahodnih deželah je posvečen zelo izdaten del koledarja. Kaže, da od vseh držav na svetu živi Velika Britanija najslabše, kajti, če verjamejo koledarju, jedo »zaradi pomanjkanja hrane prebivalci Velike Britanije krompirjeve olupke, razne odpadke in gnilo zelenjavo ter požrešno požirajo vse, kar ima le en sam atom hranljivosti.«

Sovjetska protizidovska gonja

London, 21. febr. (Reuter): Predsednik Svetovnega židovskega kongresa Nahum Goldman, ki se mudi v Londonu, je danes izjavil, da se je v državah sovjetskega bloka začela protizidovska gonja prej iz političnih kot iz plemenskih nagibov. »Pobuda za to protizidovsko gonjo je verjetno v poskusu, da bi pridobili arabske države in tako vplivali na njih, je dejal Goldman. Pristavil je, da v državah, kjer so ekonomske razmere izredno hude, n. pr. na Češkoslovaškem, zvrčajo oblasti vso krivdo za takšno stanje na Zide. — Goldman je prispeval v Anglijo, da bi organiziral nabiralno akcijo za Zide v Izraelu. Sporočil je tudi, da bo svetovni židovski kongres pozval ves svet in Združene narode, naj zavzamejo odločno stališče do protizidovske gonje v ZSSR in satelitskih državah, in da bo ukrenil vse potrebno, da bi rešil kar največje število Zidov iz informbiroskih držav.

Nasilje in hujskanje kot sredstvo italijanske volilne agitacije

Trst, 21. februarja (Tanjug). Kakor se je zvedelo iz Vidma, pripravljajo tam gradivo za sodno obravnavo proti pripadnikom beneške partizanske čete iz vojne proti fašizmu. Videmsko sodišče pripravlja to protislovensko in protijugoslovansko gradivo že pol leta, vendar pa se bo začela razprava v kratkem v okviru kampanje za parlamentarne volitve, ki bodo letos v Italiji. Kakor se da sklepati iz pisanja nekaterih italijanskih časopisov, so šovinisti že začeli pripravljati javnost na obravnavo proti bivšim partizanom antifasistom, pripadnikom beneške čete.

V naprednih krogih trdijo, da hoče vladajoča kršćanska demokratska stranka s tem, da prireja obravnavo proti antifasistom

VREME

Snežne razmere danes, 21. februarja 1953 ob 7. uri zjutraj: — Ljubljana: 17 cm sneža, temperatura — 5 stopinj. Plzeň: 80 cm sneža, temperatura — 6 stopinj. Jizersko: 60 cm sneža, temperatura — 4 stopinje. Slovenj Gradec: 22 cm sneža, temperatura — 1 stopinja. Celje: 15 cm sneža, temperatura — 4 stopinje. Novo mesto: 26 cm sneža, temperatura — 7 stopinj. Koča ob Zelenici na Pohorju: 47 cm južnega snega, temperatura 0 stopinj. Komen: 180 cm sneža, temperatura — 9 stopinj. Zelenica: 110 cm sneža, temperatura — 8 stopinj. Kofce: 70 cm sneža, temperatura — 5 stopinj. Dom pod Stročičem: 60 cm sneža, temperatura — 7 stopinj. Tržič: 35 cm sneža, temperatura — 3 stopinje.

Krivačec dne 20. februarja: 80 cm južnega snega, temperatura 0 stopinj.

Napoved za nedeljo: Lepo vreme z delno oblačnostjo. Zjutraj bo kvičljah meja. Temperatura brez oblačne spremembe.

V protizidovsko gonjo vključuje Moskva tudi svoje podružnice

Odbor KP Italije za nadzorstvo nad Zidi — Nekaj podatkov o začetku sovjetske protizidovske gonje

Pri KP Italije so ustanovili odbor za nadzorstvo nad židovskimi člani partije. To nadzorstvo pa ni edina naloga tega odbora, kajti odbor bo moral skrbeti tudi za intenzivno propagando proti cionizmu in kozmopolitizmu, hkrati pa naj bi preprečeval italijansko javnost, da ukrepi v ZSSR in jugovzhodnih državah niso naperjeni proti Zidom kot celoti zaradi narodnosti ali vere, temveč samo proti posameznikom židovskega rodu, ki propagirajo cionizem in kozmopolitizem. Podobni odbori za nadzorovanje židovskih članov bodo gotovo ustanovljeni tudi pri drugih kominformističnih strankah.

Na sovjetsko protizidovsko gonjo je postal ves svet pozoren šele po procesu v Pragi in po znani obtožbi židovskih zdravnikov v Moskvi. Ta dva dogodka pa nista začetek sistematične protizidovske gonje in šele sedaj opozarjajo mnogi svetovni listi, na knjigo, ki jo je že pred dvema letoma napisal znani sociolog dr. Solomon Schwarz o protisemitizmu v ZSSR. V tej knjigi so zbrani dokazi, da je sovjetska hierarhija že pred dolgi leti označevala cionizem za zločin, zaradi česar so tudi zatirali židovski jezik (jidish), ki se je med milijoni Zidov na vzhodu Evrope dvignil na visoko stopnjo tudi v literaturi in gledališki umetnosti. Polagoma so bili zatrti vsi časopisi v židovščini.

Med vojno so sovjetski oblastniki seveda obnovljali in podpirali razne židovske protifasistične organizacije, hkrati pa so najvplivnejše voditelje takih organizacij likvidirali. Preprečevali so tudi beg velikih židovskih množic iz Nemčije in dežel, ki so bile pod nacistično oblastjo. Tako so nekdo za Lwowom zaprli mejo prav takrat, ko so bile tam zbrane velike množice židovskih beguncev. Voditelja Židovske zveze v Rusiji in na Poljskem Erlich in Adler sta bila že leta 1941 umorjena v ZSSR. Največja židovska svetovna manifestacija po drugi svetovni vojni naj bi bila leta 1948 druga generalna skupščina Židovskega svetovnega kongresa. V Monterexu, kjer

Ratifikacija pogodbe o nemških reparacijah Izraelu

Bonn, 21. febr. (Reuter): Zahodnonemški zvezni svet je včeraj izglasoval pogodbo o reparacijah, ki je bila pred kratkim sklenjena med Zahodno Nemčijo in Izraelom. Državni tajnik za zunanje zadeve Hallstein je pred glasovanjem sporočil, da bo vlada kmalu začela pogajanja z Izraelom o razveljavitvi prepovedi, da ne smejo nemške ladje pod zahodnonemsko zastavo pripluti v izraelska pristanišča. Zadevna klavzula je v pogodbi o reparacijah.

je bil sedež prvega židovskega kongresa po največji židovski tragediji in tudi prvega po ustanovitvi izraelske države, so se zbrali tudi delegati židovskih organizacij Poljske, CSR, Madžarske, Bolgarije in Jugoslavije. Ze v začetku kongresa je bila razglašena znana kominformomska resolucija in Tito je bil razglašen za odpadnika. Po tej razglasitvi so bili židovski delegati iz Jugoslavije popolnoma osamljeni. Pritisk na židovsko delegacijo iz Jugoslavije je bil že prej dobro pripravljen, kajti delegati iz vseh sovjetskih satelitskih dežel so imeli skupno vodstvo, ki je lahko izvajalo pritisk na vse delegacije tudi zaradi tega, ker so imeli člani vodstva v svojih žepih ne samo vse potrebne dokumente, temveč tudi devize in so bili tako delegati iz vseh dežel popolnoma od njih odvisni.

Zgodovina zadnjih let je dokazala, da je Kremelj v vse židovske organizacije vrnil svoje zaupnike, ki skrbijo, da se pravočasno odstranijo tudi v židovskih verskih in kulturnih organizacijah ljudje samostojnega mišljenja in močnejšega vpliva. Slepo pokornih korinformistov je v židovskih organizacijah le malo, po mnenju dr. Schwarza komaj nekaj nad 5%, a število ni važno, ker ima ta neznatna manjšina vso podporo oblastnikov. Ze leta 1945 in 1946 so moskovski zaupniki iz židovskih verskih organizacij izrinili vse stare voditelje. Med srečne so se šteli tisti, ki so lahko odpotovali v inozemstvo. Med njimi sta bila vrhovna rabina Romunije in Poljske, v Izrael pa je odpotoval na primer tudi oče Ane Pauker, ki je bila takrat na poti do vrhovne oblasti. Moskovski zaupniki so znali dobro izkoristiti tudi razdelitve židovskih vernikov na tri skupine: na ortodoksno, konservativno in liberalno, med katerimi so stoletna nasprotja, kakršna najdemo tudi med protestantskimi verniki. Nekaj so imele vse te tri skupine svoje samostojne verske občine ali skupnosti, kmalu po vojni pa je bilo v ZSSR in v vseh satelitskih državah ukazano, da smejo biti samo enotne židovske verske občine. Na ta način so se zaradi starih nasprotij take pod pritiskom ustanovile verske občine omtivile.

Važno poglavje sistematične protizidovske gonje v moskovski režiji pa je tudi pritisk v socialnem pogledu. Po vojni je na primer v Romuniji ostalo samo še okoli 190.000 Zidov, ki so povečini živeli v veliki бедi. Židovske organizacije iz

Britanski zunanji minister obišče Rim

Rim, 21. febr. (Tanjug): Predsedstvo italijanske vlade je sinoči sporočilo, da bo britanski zunanji minister Eden obiskal aprila tudi Rim po vrnitvi iz Ankare in Aten.

cionarjev, pač pa je neogibno, da pridejo v Trst italijanski vojaki. »Messaggero Veneto« predlaga tako »rešitev« ne le za Trst, temveč tudi za »brate izven Trsta«.

Begunci iz sovjetske cone Nemčije

Berlin, 21. febr. (AFP): Včeraj je pobeignilo iz sovjetske cone v Berlin 1650 oseb. S tem je število pobeignih oseb iz sovjetske cone naraslo ta mesec na več kot 25.000, do konca meseca pa jih utegne biti 30.000. Od jutri dalje bo iz zahodnega Berlina z letali odpotovalo v notranje države vsak dan po 100 beguncev.

Pomilostitev obsojenih Alzačanov

Bordeaux, 21. febr. (AFP). Danes so v Bordeauxu izpustili 13 Alzačanov, ki so bili soudeleženci pri pokolu prebivalstva v vasi Oradour sur Glane leta 1944. Izpustili so jih po amnestiji, ki je bila sprejeta v francoski narodni skupščini glede na to, da so bili prisilno mobilizirani in kot taki pridržani SS diviziji »Das Reich«, ki je poslala eno svojo četo v Oradour, da je tam pomorila 642 prebivalcev.

Bordeaux, 21. febr. Se prične v ponedeljek nov proces proti vojnim zločincem. Na zatožni klopi so trije nemški gestapovci in francoski tolmači, ki so obtoženi, da so zakrivilji okoli 150 umorov. Pet nadaljnjih obtožencev bo sojenih v odsotnosti.

zahodne Evrope in Amerike so pošiljale pomoč, leta 1948 pa je romunska vlada po ukazu iz Moskve odredila, da bo samo vlada smela razdeljevati iz inozemstva prihajajočo pomoč, če židovske verske organizacije nočejo ali ne morejo plačati carine za blago, ki prihaja iz inozemstva. Visoke carine židovske organizacije seveda ni so mogle plačati in tako so darovi Zidov iz inozemstva postali orodje za preganjanje Zidov v deželah, kjer so v veliki revščini životvarile židovske žrvice nacizma.

Egiptovska nota britanski vladi

Kairo, 21. febr. Britanski veleposlanik Stevenson je imel danes enourni razgovor z egiptovskim ministrskim predsednikom generalom Nagibom. Po egiptovskih poročilih je general Nagib ob tej priliki izročil noto britanski vladi, v kateri predlaga začetek pogajanj za izpraznitve področja Sueskega prekopa po angleški vojski. Zunanji minister Favzi je izjavil, da se je današnji razgovor nanašal na splošna tekoča vprašanja, ki zanimajo obe državi, vključno vprašanje izpraznitve področja Sueskega prekopa.

Poziv romunski vladi

London, 21. febr. Vladi Velike Britanije in ZDA sta poslali romunski vladi podobni noti, v katerih zavračata romunske obdolžitve, da so obsojenci nedavnega procesa v Ploestiju vršili voluharska in sabotažna dejanja v korist Velike Britanije in ZDA. Noti zahtevata, da se zaradi takih trditve romunska vlada opraviči.

Zakonite burmanske vlade uporniki niso nikdar ogrožali

Konferenca se končuje. Komiteji so predložili besedila resolucij plenurno in vsak dan so plenarna zasedanja, ki dokončno izglasujejo resolucije. Sprejeta je resolucija o načelih in ciljih socializma, o miru, o severnoafriških vprašanjih, o gospodarskem razvoju Azije, o kmetskem vprašanju in posebna resolucija z vrsto specifičnih notranjih azijskih problemov, ki vsebuje n. pr. obsodbo terorizma, obsodbo oboževanja voditelja in podobno. Na teh zasedanjih niso sodelovali arabski delegati in gosti, ker so zaradi prisotnosti delegata Izraela konferenco zapustili. Toda splošno ozračje s tem ni bilo resneje pokvarjeno. Arabce namreč srečaš na vseh prireditvah, razen na uradnih zasedanjih, t. j. na večerjih in sprejemih, katerih je sedaj v zadnjem obdobju konference na pretek.

Tu so n. pr. Nepalci, predstavniki gibanja, ki zaradi nerazvitosti te dežele nima socialističnega značaja, ampak široko narodno-demokratskega. Njihove vodilne osebnosti, ki so navzoče na konferenci kot gosti, pa so prežeti s socialističnimi idejami. Kot vsi ostali, se tudi oni zelo prijateljsko vedejo do naše delegacije in ko slišijo, da je tov. Djilas strasten lovec, ga povabijo v Nepal na lov na leoparda, ki jih je tam na pretek.

»Sončni sistema« v krožniku

To končno obdobje konference je omogočilo tov. Djilas in meni, da sva se seznanila še z nečem v Aziji in sicer z azijsko gastronomijo. Zelo so nama všeč burmanske jedi in pri večerjah jeva izključno izdelke burmanske kuhinje. Za burmanski obrok je tipično, da se najprej servira juha z mesom in zelenjavo, ki nato v posebnih skodelicah stoji na mizi, tako da jo natakajo ves čas kosila ali večerje in predstavlja tako glavno in ponavadi edino pijačo, ki jo pijejo med jedjo. Na sredo mize se postavi posoda s celo goro glavne burmanske hrane — riža. Kruh se pojavi le redkokoli in še tedaj v obliki nekakšnih palačink. Okoli posode z rižem krožijo kakor planeti okoli sonca male posodice z najrazličnejšimi, zelo začimljenimi jedmi iz mesa, ribe ali različne zelenjave. Glavne začimbe, ki jih uporablja burmanska kuhinja, sta chili in curry. Chili je neka vrsta pekoče paprike, curry pa se dobi od neke korenine, ki se nestrže kot naš hren, toda je zdaleka bolj močan.

Vsak posameznik za mizo na pravi na svojem krožniku svoj sončni sistem iz kupčka riža in jedi, ki jih izbira iz posameznih posod po želji. Nama dvema so seveda vedno dajali vilice in nože, t. poznajo naše običaje, sami Burmanci pa jedo s prsti, kot med drugim, tudi Indijci, Indonezijci in še mnogi drugi azijski narodi.

Kitajske jedi so boljše kot francoska kuhinja

Ker so Burmanci vedeli, kako močno se evropski delegati

Pred zasedanjem Generalne skupščine OZN

Sestanek predstavnikov držav, ki se udeležujejo korejske vojne — V Londonu upajo na uspešno posredovanje Organizacije združenih narodov

New York, 21. febr. (AFP). Na pobudo stalnega ameriškega delegata v OZN Henryja Cabota Lodgeja so se sešli predstavniki držav, članic OZN, katerih čete se vojskujejo na Koreji. Na tem sestanku so, kakor je izjavil Cabot Lodge, razpravljali o nadaljnjih ukrepih, da bi se lahko uprli sovjetsko-kitajskemu imperializmu na Koreji. Cabot Lodge ni hotel odgovoriti, o kakšnih

ukrepih so govorili na tem sestanku, pač pa je izjavil, da »delanja povedo več kot besede«. Od 16 držav, katerih čete se vojskujejo na Koreji, se sestanka nista udeležila samo zastopnika Luksemburga in Etiopije. Sodiijo, da je prišlo do sestanka zato, da bi obvestili druge države, ki sodelujejo v korejski vojni, o politiki ameriške delegacije, ko bo prišlo korejsko vprašanje na

dnevni red drugega dela zasedanja Generalne skupščine OZN. Vodja indijske delegacije v OZN ga. Nehru-Lakšmi je ob obhodu v New Yorku izjavila, da si bo Indija še nadalje prizadevala, da bi se rešili iz korejske zagate. Pripomnila je, da bo to odvisno od stališča drugih držav, pa tudi od razvoja položaja, ki je nastal s spremembo uprave v ZDA. Gospa Lakšmi ni pritrdilno odgovorila na vprašanje, ali bo Indija sprožila v OZN kakšno novo akcijo za rešitev korejskega vprašanja. Zadnjo indijsko resolucijo, ki so jo Združeni narodi sprejeli z velikansko večino, je zavrnila ZSSR, potem pa sta to storili tudi Kitajski in Severna Koreja.

V Londonu menijo, da bodo azijsko-arabske države najmočnejša opozicija ameriški diplomaciji v OZN v nadaljevanju Generalne skupščine. Sodiijo pa, da bi te države sedaj rade počakale in videle, kakšno pot bo Eisenhower v resnici ubral, preden se bo odločil za konkretno akcijo. Čeprav v nekaterih londonskih političnih krogih gledajo s skrbjo na drugi del zasedanja, ker sodiijo, da bi spopad med Zahodom in Vzhodom utegnil priti do kritične točke, upajo vendarle, da bo OZN skušala najti ustrezen rešitev, da bi se izognili razširitvi spopada.

Umrl je italijanski politik Nitti

Rim, 21. febr. (Reuter): Sinoči je umrl po krajši bolezni v 84. letu starosti italijanski politik Francesco Severio Nitti. Pred fašizmom je bil Nitti leta 1920 predsednik vlade, pod Mussolinijevim režimom pa se je umaknil v tujino ter se vrnil v Italijo leta 1945. Po drugi svetovni vojni je bil poslanec v parlamentu in je bil zadnja leta tesno povezan z levim krilom liberalne stranke.

Pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler piše o svojih vtisih iz Burme

povedovanjih Evropejcev, ki so obiskali Azijo, najbolj presenetljivo, kot n. pr. lastavica gnezda, plavuti morskega psa in podobna čuda. Bilo je mnogo različnih jedi, toda vkljub temu se ni jedlo veliko, ker rafinirani Kitajci očitno smatrajo, da se ne je zato, da bi bil človek sit, temveč zato, da pri jedi uživa. Čim so prinesli posodo z novo jedjo na mizo, je domačin vstal in s palčicami, s kakršnimi jedo Kitajci, položil vsakemu prstu v njegov krožnik komaj za grizljaj ali dva. Morali smo priznati, da je tako pripravljena kitajska kuhinja popolnoma zasenčila vse tisto, kar smatramo na zahodu za dobro jed.

končanega upora in likvidiranja tega upora. Čeprav sem že marsikaj slišal o tej stvari, mi slika še vedno ni bila popolnoma jasna.

Ze poprej sem navedel, da ni točna teza, na kateri vztraja kominformistična propaganda — da se je proti današnji vladi antifasistične narodne fronte uprlo delovno ljudstvo Centralne Burme pod vodstvom komunistične partije in da so se temu »proletarskem« uporu priključila še manjša ljudstva kot Karenci in drugi. Zelo lepa risba: proletariat kot voditelj delovnega ljudstva in zatiranih narodnih manjšin. To risbo seveda dopolnjujejo z obtožbo, da

Delegati na azijski socialistični konferenci so se poklonili spomenu Aung Sana, ubitega burmanskega voditelja. — Na sliki vidimo delegate ki polagajo vence na sarkofag Aung Sana, ki leži v »Gomili mučeničnikov«.

Kdo so uporniki?

Konferenca se je končala, delegati se razhajajo in se dogovarjajo o bodočih stikih, izmenjujejo naslove in razne obljube in o tem, kdo bo komu pošiljal literaturo, kakšen članek, izjavo, kdo bo koga in kdaj obiskal v njegovi deželi. Mnogi obljublajo, da bodo v prihodnjem letu ali, kadar bodo mogli, obiskali Jugoslavijo. Tudi mi obljublamo, da bomo nekega dne odšli n. pr. v Indonezijo.

Po zaključku konference ostane v t. j. Djilasom še nekaj dni v Burmi, ker so naju povabili, da bi si malo boljše ogle-

je vlada antifasistične narodne fronte britanska agentura. Kot dokaz za to navajajo v prvi vrsti dejstvo, da vlada še ni nacionalizirala petrolejske industrije, ki je še vedno v britanskih rokah.

Ko smo se bližje spoznali z razmerami v Rangoonu in z današnjo burmansko vlado, se nam je zdelo, da risba seveda skrajno sumljiva. Toda, da bi postavili popolnoma jasno nasprotno risbo so nam manjkali mnogi elementi. In to ne samo zato, ker se nismo potrudili, da bi jih zbrali, temveč tudi zaradi tega, ker marsikaj o tem uporu čejansko ni jasno. Tisti, ki so začeli upor, so spretno

nacionalnosti in Burmanski uniji. Karenci imajo svoj poseben značaj v burmanski zgodovini. To je zaostalo plemo s plemensko družbeno strukturo, ki je v teku celotne dobe pod britansko upravo zaradi svoje vojaške kakovosti, kakršna se sreča pri gorjancih, bilo osnovna rezerva za rekrutiranje najemniške armade. Oni se razlikujejo od pravih Burmanov tudi v tem, da večinoma niso budhisti, medtem ko so vsi Burmanski budhisti z zelo redkimi izjemami. Karenci pa so večinoma kristjani-protestanti. Na njihovem ozemlju so namreč želi velik uspeh ameriški protestantski misijoni.

(Po »Politiki«)

OB PRIPRAVAH
ZA POPIS
OSNOVNIH
SREDSTEV

PRAVILNA AMORTIZACIJA JE VAŽEN POGLAVJE za uspešen razvoj naše socialistične proizvodnje

Današnja vrednost naših osnovnih sredstev je izkazana v vsem našem gospodarstvu nerealno, ker prave stvarne ali dejanske vrednosti ne poznamo. V knjigovodstvu naših podjetij se vrednost naših osnovnih sredstev vodi včasih po predvojenih cenah, včasih po nerealnih, v letu 1945 valoriziranih cenah in naprej po cenah, po kakršnih smo osnovna sredstva pač po vojni nabavljali (enotne, nižje, višje cene). V inozemstvu nabavljeno stroji in instalacije so preračunani v dinarje po različnih deviznih kurzihi. Razen tega imamo mnogo strojev in naprav, ki smo jih dobili od UNRE ali na račun reparacij in ki niso pravilno ocenjeni. Pri gradbenih delih imamo različne vrednosti objektov odvisne od tega, kdaj se je objekt gradil. Zmanjšanje vrednosti osnovnih sredstev zaradi uporabe ni predpisano, tako da se že tako nenehno in nerealne vrednosti odpisujejo v letnih bilancah po nekontroliranih in pravzaprav poljubnih stopnjah. Kajti amortizacija sama se kakor znano določa še vedno popolnoma administrativno iz centra, ne glede na pravo vrednost osnovnih sredstev.

V sami proizvodnji se to dejstvo seveda negativno odraža. Normirana amortizacija ne deluje dosti stimulativno na dvig storilnosti. Na primer podjetja, ki nimajo iz normirane amortizacije zadosti sredstev za vzdrževanje naprav, ne obnavljajo svojih instalacij. Na ta način imamo pri nas iz leta v leto več naprav z manjšo proizvodnjo in povečane izgube v proizvodnji zaradi okvar, kar zelo zmanjšuje storilnost dela. Pri novo nabavljeni mehanizaciji in pri novih strojih pa se normirana amortizacija kot element proizvodnih stroškov ne povečuje kljub novim investicijam in tako nimajo kolektivi, oziroma podjetja pravi stimulacije za pravilno in polno izkoriščanje naprav, kar ima čisto za posledico, da produktivnost kljub novim investicijam ne raste. Normirana amortizacija ne »prisilja« na pravilno investicijsko politiko v naših podjetjih, ker ne obremenjuje izdelovalnih stroškov sorazmerno z vloženimi novimi investicijami. Od tod želja naših podjetij, da čisto gradijo nepotrebne in drage zgradbe (skladišča itd.), ki ne povečujejo proizvodnje, ne dvigajo storilnosti in ne zmanjšujejo izdelovalnih stroškov — namesto da bi povečali mehanizacijo. Iz povedanega jasno sledi, da je za izpolnjevanje našega novega gospodarskega sistema izredno važno, da se poleg ostalih problemov reši tudi vprašanje realne amortizacije.

Ukrepe za izpopolnjevanje našega gospodarskega sistema pripravljajo posebne zvezne komisije, ki sodelujejo z ustreznimi republikimi komisijami in imajo za posamezna področja posebne podkomisije. Tako je organizirana v zveznem okviru tudi podkomisija za oceno osnovnih sredstev. Prav tako pa so po republikah ustanovljene enake podkomisije. Okrajni ljudski odbori so prav tako imenovali okrajne podkomisije za isti namen. V ljudski republiki Sloveniji so vse te komisije že ustanovile in so večinoma že začele z delom. Okrajne komisije bodo pozneje organizirale še posebne cenilne komisije strokovnjakov, ki bodo ocenile osnovna sredstva gospodarskih podjetij. Ocenitev osnovnih sred-

stev in prehod na novo amortizacijo zahteva mnogo dela in je zato krug ljudi, ki bo pri tem sodeloval izredno širok.

Delo komisij za oceno osnovnih sredstev se razvija v dveh smereh in to: delo na organizacijskih problemih v zvezi z ocenitvijo osnovnih sredstev in delo na metodologiji tako za ocenitev osnovnih sredstev kakor tudi delo na metodologiji za določitev sistema realne amortizacije.

Za samo ocenitev je postavljen razmeroma kratek rok. Do 30. junija 1953 mora biti končana ocena vseh industrijskih rudarskih, gradbenih, transportnih podjetij in državnih kmetijskih posestev. Do 30. oktobra 1953 pa mora biti končana ocena vseh trgovskih, gostinskih, obrtnih podjetij, gospodarskih ustanov in proizvajalnih zadrug kakor tudi vseh podjetij, ki jih še gradimo. Ti roki so sicer razmeroma kratki, vendar je za prehod na novo ekonomsko leto, ki bo, kakor znano sredi leta 1953, nujno potrebno, da so osnovna sredstva ocenjena ter da bomo v novih elementih proizvodnih stroškov in cen operirali z realno amortizacijo.

Teža dela je na okrajnih komisijah

Vsa teža dela in seveda tudi odgovornost za pravilno ocenitev, je prenesena na okrajne komisije. Okrajne komisije morajo za uspešno izvedbo te naloge ustanoviti posebne cenilne komisije iz vrst strokovnjakov in ustanov na svojem področju. Cenilne komisije bodo sestavljene iz treh članov. Dva bo določil okraj, tretjega pa samo podjetje in ta bo obenem predstavnik podjetja. Za večja podjetja bo okrajna komisija določila samo enega člana, medtem ko bo drugačnega člena določila zvezna komisija, verjetno iz druge republike. Na ta način naj se zajamči pravilna in objektivna ocena podjetij, ki so važna za celotno gospodarstvo. Lista teh podjetij je še sestavljena in pride iz naše republike v to skupino 95 podjetij, od tega 12 državnih kmetijskih posestev. Popis pa bo seveda uspešen le, če bodo sodelovala sama podjetja. Zanje je posebno važno, da si pravočasno uredijo evidenco osnovnih sredstev s popolnimi tehničnimi podatki, kakor so kapacitete, glavne dimenzije, teže, letnice graditve itd.

Letos 1800 milijonov din za elektrolizo cinka v Šabcu

Letos bo za gradnjo velike elektrolize cinka v Šabcu, kjer so lani začeli s pripravljalnimi deli, investiranih 1 milijarda 800 milijonov dinarjev. Za gradbeno dela je predvidenih 380 milijonov dinarjev; ostalo za opremo in naprave. Na osnovi licitacije je prevzelo gradnjo dvorane za elektrolizo cinka podjetje »Komgrad« iz Beograda. Večji del opreme bo prišel iz ZDA, Švice in Nemčije. Približno petino opreme bodo izdelala domača podjetja. V inozemstvu naročene stroje in naprave pričakujejo že aprila. Do konca letošnjega leta morajo biti inozemske dobave zaključene. V novi elektrolizi cinka v Šabcu, ki bo začela obratovati sredi prihodnjega leta, bodo proizvajali 12.000 ton elektrolitskega cinka, 40 ton elektrolitskega kadmija ter kot stranski produkt okrog 25.000 ton žveplene kisline.

Povedati je treba, da metodologija popisa in cenitve osnovnih sredstev še ni dokončno odobrena, ter se o nekaterih točkah še živo razpravlja. Vendar pa po sedaj osvojenih načelih lahko razdelimo delo takole: priprave o cenitvi (postavitev komisij), in sestava nomenklature in osnovnega cenika, 2. ocenitev osnovnih sredstev na terenu, 3. določitev sistema amortizacije.

Pri izdelavi nomenklature in cenika sodeluje 220 strokovnjakov

Nomenklatura osnovnih sredstev in cenik sta praktični vodič in priročnik za cenilne komisije. V eni knjigi bodo nanašena vsa osnovna sredstva (stroji, naprave, gradbeni objekti, transportna sredstva, inventar, nasadi, zemlja, živina) razčlenjena verjetno v deset grup z opisom in karakteristikami posameznega osnovnega sredstva. Cenik bo omogočil hitro ocenjevanje, na drugi strani pa bo s pomočjo cenika mogoče določiti, da bo veliko število komisij cenilo iste, oziroma slične naprave enako, po istih kriterijih ter bo za osnovo jemalo iste osnovne cene. V ceniku so navedeni samo novi moderni stroji, nove naprave in zgradbe. Za svo opremo domačega ali tujega izvora brez razlike so v ceniku postavljene cene, ki veljajo danes na evropskih tržiščih. Pri gradbenih objektih, rudarskih delih, nasadih ter živini, so v ceniku navedene naše današnje cene. Pri sestavi cenikov in nomenklature sodelujejo naši najboljši domači strokovnjaki. Vsega so-

deluje pri izdelavi cenika 220 strokovnjakov, od tega iz Slovenije 45 inženirjev in tehnikov. Slovenski strokovnjaki so izdelali cenike za gradbene objekte, industrijo papirja, usnja, tekstila, za kletarstvo, nemetale, tovarne baterij, kompresorje, kartonažo, proizvodnjo telekomunikacij, klubov, tovarne usnja, gradbene stroje. Ljudska republika Bosna za lesno industrijo itd.

V tej fazi dela se istočasno rešuje metodološko vprašanje ekonomske zastarelosti in fizične obrabljivosti strojev in naprav. V ta namen bodo določeni posebni faktorji s pomočjo katerih bodo cenilne komisije upoštevale dejansko stanje instalacije in določile njeno stvarno sedanjo vrednost v odnosu na vrednost ustrezne nove instalacije, navedene v ceniku. Vprašanje zastarelosti in obrabljivosti je izredno važno, ker se bo le na ta način lahko določilo pravilno sedanjo vrednost različnih naprav iste vrste v vsej državi.

Ostane še tretja faza, to je določitev sistema amortizacije. Naši strokovnjaki iz univerz, ekonomskih institutov in prakse so si razdelili raloge, da to vprašanje proučijo in zberejo material tudi v inozemski strokovni literaturi. Ko bo material zbran, se bo videlo, kakšen sistem obstoja drugod in kaj od tega bi se lahko uporabilo v našem ekonomskem sistemu. Naši znani ekonomisti bodo dali tudi svoje individualne predloge. Vabljeni pa so seveda tudi vsi ostali, ki jih to vprašanje zanima, da podajo svoje mnenje in predloge.

Družbeni plani okrajev in obračuni dohodka Narodne banke

čije le razliko med akumulacijo, izračunano z uporabo višje stopnje akumulacije in skladov, in stopnjo akumulacije in skladov, s katero se zagotavlja sredstva za kritje zveznih in republikanskih potreb, t. j. prejemno praktično le razliko med plačilnim fondom, izračunanim na osnovi višje in nižje stopnje akumulacije in skladov.

Z zakonom o družbenem planu FLRJ in navodili za sestavljanje družbenih planov okrajnih (mestnih) ljudskih odborov, ki jih le-ti prejeli na območju LR Slovenije, pa se razdeljuje za okrajnim (mestnim) družbenim planom razlika med plačilnim fondom, izračunanim na osnovi višje stopnje akumulacije in skladov, s katero se zagotavlja sredstva za kritje zveznih in republikanskih potreb. S tem v zvezi navajamo tudi prvi in drugi odstavek IV/D. prilogi zakona o družbenem planu FLRJ, ki pravi:

1. PODJETJE A:
Planirani sklad za plače
Planirani AS po stopnji 2.200
Planirani AS po stopnji 2.500
Planirana dopolnilna akumulacija
Predpostavljamo, da podjetje konec obračunske dobe izpolni svoj plan 100%-no, t. j. ostvari dohodek v višini
Po praksi Narodne banke je obračun dohodka naslednji:
1. Sklad za plače po stopnji 2.500%
2. AS po stopnji 2.500
3. AS po stopnji 2.200
4. Ostane dopolnilne akumulacije

Tak način obračunavanja dohodka Narodne banke nam jasno kaže, da je plan dopolnilnih sredstev in s tem tudi družbeni plan mesta fiktiven, saj se za navedena dva primera pri- znavajo od planiranih dohodkov akumulacije v znesku din 416,569/m le din 30,575/m.

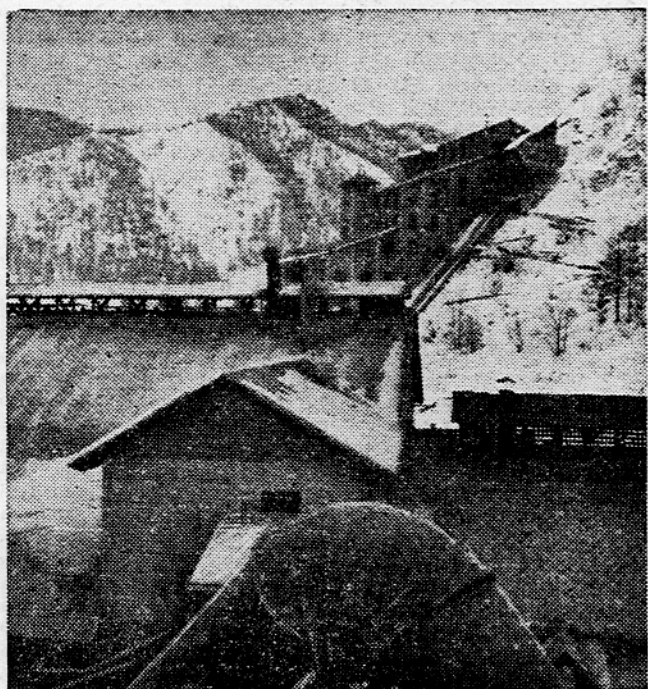
Razumljivo je tudi, da se s tem popolnoma destimulira podjetja, predvsem tista, ki imajo visoko stopnjo AS, saj se podjetju A), ki ima planirani plačani sklad 32.400/m in po- nira dopolnilno akumulacijo, prizna le 16,191/m din dopolnilnih sredstev, medtem ko se podjetju B) prizna ob planiranem plačnem skladu din 339,702/m in povečani stopnji AS za 15% din 14,384/m dopolnilnih sredstev.

Pri tem pa moramo vedeti, da se je razprava o družbenih planih okrajev vodila na osnovi navodil za se- stav to planov in na osnovi samega zakona o družbenem planu, t. j.

MEŽIŠKI RUDARJI

o bodočih oblikah delavskega samoupravljanja

Zbor kolektiva je najvišja instanca — Vsa važnejša vprašanja bodo obravnavali s referendumi

Topilnica in separacija v mežiškem rudniku svinca

Pred dnevi je delavski svet rudnika svinca v Mežici razpravljal o delavskem samoupravljanju in njegovi utrditvi v podjetju. Predsednik delavskega sveta tov. Filip Jelen je orisal uspeh podjetja v zadnjih desetih mesecih. V tem času je

namreč podjetje doseglo velik ekonomski uspeh, ko je izredno povečalo storilnost, izboljšalo disciplino, higiensko tehnično zaščito itd. Direktor rudnika inž. Lučovnik pa je nakazal možno- sti za poglobitev demokratičnega upravljanja v podjetju. Člani

delavskega sveta so razpravljali o tem, kako zbrati za važne odločitve ves kolektiv, ki je raz- tresen po tako razsežnem pod- ročju od Podpece in Tople pa doli do Prevalj. Zedinili so se v tem, da se stvari, ki zadevajo ves kolektiv obravnava z refe- rendumi.

Sklenili so tudi, da bodo de- lavski svet razširili za kakih 20 članov, ki jih bodo izvolili po obratih. Predlagali so naj bi se mandatna doba delavskega sveta podaljšala na dve leti. To pa za- to, ker se izvoljeni člani delav- skega sveta šele po nekaj me- secih razgledajo v problematiki podjetja in postanejo prav spo- sobni voditi podjetje ko mine leto, s tem pa tudi poteče njih- hov mandat.

Nekateri so bili tudi mnenja, naj ne bi volili članov delav- skega sveta na skupnih listah, temveč za vsak obrat posebej, vsi pa bi sestavljali potem de- lavski svet rudnikov. Drugi pa so izrazili bojazn, da bi ti ljud- je videli morda le svoj obrat, ne pa celokupno problematiko podjetja. Tak delavski svet bi bil v svojih odločitvah negotov in ozeke, čeprav se zdi tako de- legiranje ljudi na prvi pogled zelo demokratično.

Nadalje so razpravljali o pri- stojnosti organov upravljanja v podjetju. Najvišja instanca bo zbor kolektiva. Celotni kolektiv bo odločal o proizvodnem planu podjetja, odobral zaključni račun, volil in razreševal ves delavski svet ali posamezne čla- ne, odločal o štatutu, poslovniku in tisti pravilniku podjetja, o delitvi sklada za prosto raz- polaganje ter o lastnih investi- cijah in kreditih, ki jih podjetje lahko najema. Zbor kolektiva bo imel tudi pravico razvelja- viti sklepe delavskega sveta, upravnega odbora in direktorja, če ne bi ustrezali koristim pod- jetja. O oblikah, kako bi se skupščina kolektiva sestajala, bodo še govorili, najbrže pa bodo ostali pri obliki referen- dumov.

Člani delavskega sveta so se zedinili tudi za kolektivno ne- zgodno zavarovanje. Sklenili so tudi, a se da pripravljalnemu odboru za koroško partizansko srečanje, ki bo 4. maja v Mežici, 1 milijon dinarjev.

Nadalje so razpravljali o pri- stojnosti organov upravljanja v podjetju. Najvišja instanca bo zbor kolektiva. Celotni kolektiv bo odločal o proizvodnem planu podjetja, odobral zaključni račun, volil in razreševal ves delavski svet ali posamezne čla- ne, odločal o štatutu, poslovniku in tisti pravilniku podjetja, o delitvi sklada za prosto raz- polaganje ter o lastnih investi- cijah in kreditih, ki jih podjetje lahko najema. Zbor kolektiva bo imel tudi pravico razvelja- viti sklepe delavskega sveta, upravnega odbora in direktorja, če ne bi ustrezali koristim pod- jetja. O oblikah, kako bi se skupščina kolektiva sestajala, bodo še govorili, najbrže pa bodo ostali pri obliki referen- dumov.

Člani delavskega sveta so se zedinili tudi za kolektivno ne- zgodno zavarovanje. Sklenili so tudi, a se da pripravljalnemu odboru za koroško partizansko srečanje, ki bo 4. maja v Mežici, 1 milijon dinarjev.

Tovarna »Djuro Djakovič« bo letos dobavila Turčiji 180 odpr- tih dvoosnih vagonov z zelo veliko nosilnostjo 29 ton. Na- črte za te vagonne so izdelali v podjetju »Mašinoprojekt« v Beo- gradu. Ti vagoni so sedaj naj- pomembnejši izdelek te panoge naše industrije in jih bo izdela- vala tudi tovarna v Kruševcu.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Domači vagoni z nosilnostjo 29 ton

Tovarna »Djuro Djakovič« bo letos dobavila Turčiji 180 odpr- tih dvoosnih vagonov z zelo veliko nosilnostjo 29 ton. Na- črte za te vagonne so izdelali v podjetju »Mašinoprojekt« v Beo- gradu. Ti vagoni so sedaj naj- pomembnejši izdelek te panoge naše industrije in jih bo izdela- vala tudi tovarna v Kruševcu.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Domači vagoni z nosilnostjo 29 ton

Tovarna »Djuro Djakovič« bo letos dobavila Turčiji 180 odpr- tih dvoosnih vagonov z zelo veliko nosilnostjo 29 ton. Na- črte za te vagonne so izdelali v podjetju »Mašinoprojekt« v Beo- gradu. Ti vagoni so sedaj naj- pomembnejši izdelek te panoge naše industrije in jih bo izdela- vala tudi tovarna v Kruševcu.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tovarna »Djuro Djakovič« je skupno s 6 podjetji kovinsko- predelovalne industrije iz Hrvat- ske in Slovenije, med katerimi so podjetja »Rade Končar«, »Li- tostroj«, »Jedinstvo« in druga, podpisala tudi pogodbo z neko tvrdko v Karatiju o izvozu do- močih izdelkov te panoge indu- strije na pakistansko tržišče.

Tekstilna tovarna v Ajdovščini
nudi svojim odjemalcem

IZDELKE PO NAJNIŽJIH CENAH.
NA ZALOGI IMAMO VSE VRSTE MOLINO
PLATNA IN RAZNE FLEANELE

Boj za surovine pri nas in po svetu

V zadnjih letih je izzvala ve- liko zaskrbljenost v svetu uspo- tovitelj, da postaja pomanjkanje surovin vedno občutnejše. Raz- voj ameriške industrije, pa tudi industrije evropskih dežel in Japonske, pada v vedno večjo odvisnost od tujih virov suro- vin. ZDA so se v zadnjih letih skoraj neopazno spremenile iz dežele s presežkom surovin, v deželo, ki mora svojo industrijo oskrbovati s surovinami iz ino- zemstva. Osebnostne količine dveh in pol milijonov ton surovin po- goltno vsako leto velikanse deljosti ameriške strojne indu- strije. Ta količina pa se bo po po njihovih računih do leta 1957 lež dan ko bo Velika Britanija podobna sotoku opuščenih to- varn.

Boj za surovine v svetu ne potuša, ampak je nasprotno vedno silnejši. Anglija se ne zadovoljuje s lastnimi sredstvi, od- padele graditve lastno industrijo, za katero imajo surovineko osnovo doma, s čemer se je se- zača razvoj surovin in razvijanje

dežele zmanjšal. Vse to pa za- hteva vedno večje količine su- rovin in iskanje novih virov. Po svetovnih podatkih bo manjkalo kritike in sklenjati po- skus kovinskih industrij okrog 5 milijonov ton železa. Razen tega uporabljajo že sedaj v Evropi 10% starega železa. Poslednje odkritje rezerv v Severni Afri- segi, na področju 170.000 ton, je bilo v letu 1952. Vsa področja okrog Varesa pa se niso raziskana in verjetno je, da bodo rezerve znašale okrog 200 milijonov ton. Drugi, naj največji rudnik Ljub- lja, kjer količimo limonit, je še popolnoma raziskan in zna- šajo njegove rezerve še okrog 17 milijonov ton. V prihodnjih letih bo dosegel proizvodnjo okrog 600.000 ton na leto, to se pravi, da ga bomo lahko izko- riščali še približno 30 let.

V preteklem letu so geološki Geološkega zavoda Bosne in Hercegovine imeli dobre uspehe v raziskovanju na področju Ma- kedonije. Tu je delal tudi dr. Ludvig Nöth, svetovno znani specialist za raziskovanje želez- ne rude. Toda še vedno ni v celoti raziskano področje železa

rude za livarno v Iliažu, ker ruda za proizvodnjo sivega su- rovega železa ne sme vsebovati mangana. Makdoniji so od- krili večje količine železne ru- de, medtem ko v ostalih repu- blikah lani niso odkrili pom- embnejših nahajališč.

Magnetitno rudo rabimo v kokarnarstvu za sepranje pre- moča, ter so potrebne železne rude z veliko specifično težo. Letno jo potrebujemo od 5000 do 10.000 ton.

Crni premog imamo zagoto- vljen v Jugoslaviji še za okrog 50 let, rjavi premog pa za okrog 200 let. Bodoči rudniki premo- ga se bodo razvijali predvsem na Kosovu in v Plevlju v Crni gori.

Nasha industrija porabi letno okrog 20.000 ton mangana, od tega ga 12.000 ton pridelamo doma. 8000 ton pa uvozimo, največ iz Turčije. Da bi odkrili sedaj nomenklature rezerve te rube, ni pričakovati. Izkoriščali bomo v bodoče predvsem mani- ša nahajališča. Pomembna rud- nika mangana sta Cer v Make- doniji in Cevlanoviči v Bosni. Zanimivo je, da se v Cevlan- novičih že od leta 1911 vedeli za rezerve za največ 3 leta. Kljub temu odkrivajo tu vedno nove sloje in daje rudnik okrog 4000 ton rude letno.

Kromove rude izkopljemo okrog 100.000 ton, za lastne po- trebe pa jo porabimo okrog 60 tisoč ton na leto. Kromovo ru- do potrebujemo predvsem za orlenjenjevanje železa. Naiveč kromove rude bo potrebovala nova tovarna »Magne-krome« za izdelavo specialne opeke.

Antimono rudo dobro pro- dajamo v Jugoslaviji, saj do- bimo za 1 tona antimonove ru- de 900 dolarjev. V Cumarivju pri Srebreniku je še nepoznano nahajališče antimonit, ki ga bodo pričeli leto raziskovati.

Cinkova in svinčena ruda pri- deta po svoji pomembnosti ka- koj za želez. Svetovne rezerve teh dveh rud so preračunane še za 20 do 30 let. Tudi naše rezerve niso bile zadovoljive, toda preteklo leto so imeli naši geolozi pri raziskovanju teh dveh rud velik uspeh. V Bosni je namreč star rudnik Sase, ki so ga izkoriščali že Rimljani. To je bilo takrat največje ru- darsko mesto na Balkanu, ki se je imenovalo Domavia in je imelo 30.000 prebivalcev. Doma- vija je bila tudi sedež ruda- skega prokuratorja za Balkan, to je za področje od Dunaja do Ljubljane ter do Splita in So- luna. V 13. in 14. stoletju so ta rudnik obnovili Sasi, pozneje so ga izkoriščali tudi Turki, nato pa je bil opuščen. Avstrija ga je začela raziskovati leta 1879 ter so raziskovanja trajala v preteklih vse do današnjih dni. V zadnjih 2 do 3 letih je bilo vloženih za raziskovanja tega rudnika 200 milijonov din. Leta 1951 so prvič prišli do ugodnih rezultatov: raziskoval- ni hodniki so presekali močne žile cinkove in svinčene rude. S tem je bilo potrjeno mnenje strokovnjakov, da ta rudnik ni bil opuščen zaradi tega, ker s ta- kratnimi tehničnimi sredstvi ni mogli iti v večjo globino. Rudnik ima tudi velike količine srebra. Za turški vladarjem je dalal okrog 30.000 dukatov na leto. Letos bodo dokončno raziskovali z gospodarsko vrednostjo

tega rudnika. Samo za razisko- vanja je določenih 71 milijonov dinarjev. Lani so odkrili nove pomembne rezerve te dragocene izvozne surovine.

Geolozi so lani raziskovali tudi gline, predvsem kaolinso glino v okolici Prijedorja. Pri Rizvanovičih in Hambarinah so izvirali čez 2000 m vrtn. Povod za ta vrtnja je dal v pisano ki- ga je pisal tov. Franc Leskosek ministru za industrijo Bosne in Hercegovine in v katerem pravi, da so Slovenci v preteklosti uporabljali to glino z velikim uspehom, da pa so morale sedaj Liboje preiti na uvoz te suro- vine. Za raziskovanja glin na tem področju je bilo uporabl- jenih že okrog 10 milijonov din. Letos bodo končali z labo- ratorijskimi raziskovanji in iz- kuzki tega materiala. Inženir Simonovič, ki je vodil razisko- vanja, je potrdil, da so prvi re- zultati izredno zadovoljivi. To je glina, ki jo potrebujejo za izplaklo pri vrtnju in za druge namene.

Na Motajici planini v Bosni pa so lani našli nahajališče ka- lina izredno visoke kakovosti. Pri polkusu je dal ta kaolin kot sneg bel izdelek.

Mline za mletje barita imamo v Jugoslaviji edino v Bosni. Se- danj gradimo nove mline z zmog- livostjo 25.000 ton na leto. Za naše potrebe rabimo le 5000 ton barita, ostalo pa gre v izvoz. Barit rabi naša kemična indu- strija in vrtalci, izvažamo ga pa v Ameriko in na Bliznji vzhod.

Bosanski geolozi so razisko- vali lani tudi nahajališča azbe- sta. Azbestni rudnik in separa- cija sta v Bosanskem Petrovem

selu, potrošnika pa sta tovarni v Dalmaciji in Anahove. Naše rezerve v azbestu so preraču- nane na 30 let. Geolozi so od- krili v letu 1952 nahajališče ka- lina za specialna brušenja.

Krumske kamne že izdeluje po- podjetje »Sigma« v Sarajevu, ven- dar je zaenkrat povpraševanje še vedno večje od njenih pro- izvodnih možnosti.

V Jugoslaviji imamo

Nekatere pripombe k prepisu o otroških dokladah

Tovariš Vinko Hafner najbrž ni računal, da bo vprašanje, ki ga je nadel v republiški ljudski skupščini, povzročilo takšno razburjenje. Uredništvom naših dnevnikov so pričeli deževati dopisi, v katerih so očete in matere z zgražanjem odklanjale nekatero Hafnerjevo trditve. V prepis je posegel zlasti Ljubljanski dnevnik in končno se njegov direktor Miško Kranjec. Zadeva se je izlikala zapletla, da ne bo odveč številnim utemeljenim ter prav tako mnogim nestvarnim trditvam pridejati nekaj pripomb, ki naj pripomorejo k pravilnemu razumevanju vprašanja otroških dokladov.

Najprej ni treba pozabiti, da je sedanj sistem doklad neposredna posledica predobrim letom odpravljenega sistema potrošniških kart. Poprej so karte dobivali vsi delavci in uslužbenci ter njihove družine, prav tako tudi upokojenci ter raznovrstni socialni podpiranci z vsemi svojimi družinami. Ko smo začeli karte postopoma odpravljati, je bilo treba zagotoviti potrebno nadomestilo v denarju. Zaradi tega so se za ustrezne vsote povišale plače in pokojnine, dostikrat pa tudi podpore. Spomniti se je treba, da so tedaj gospodinjice, ki niso bile v službi, izgubile karte, ne da bi jim bilo možno to izgubo kakor koli nadomestiti. S tem so bile družine seveda oškodovane.

O tem, kako pomagati družinam z otroki, je bilo takrat dokaj razpravljano. Govora je bilo o raznih vsotah med 2000 in 4000 dinarjev. Končno pa je bila uzakonjena enotna vsota v znesku 3000 dinarjev. Pred tem so otroci dobivali v denarju po 175 dinarjev, oz. po 250 dinarjev za družine z nad tremi otroki. V bonih so dobivali otroci do 2 let starosti 2091 dinarjev, od 2 do 7 let 2447 dinarjev, od 8 do 14 let pa 2723 dinarjev, medtem ko so študentje dobivali razne štipendije v zelo širokem obsegu. Z novo otroško dokladom v znesku 3000 dinarjev se je povprečno dodatek za otroke zvišal za 600 din mesečno (pri tem ni treba prezreti, da je mati-gospodinja izgubila vse bone).

Razumljivo je, da je bilo potrebno zaradi tega novega izdatnega dodatka poostri pogoj. Postavljeni so bili premoženjski cenzusi, ki so dokaj omejili pravico do doklad za tiste družine, ki so se deloma preživljale s svojim kmetijskim posestvom ali pa z rednim izdatnejšim potrošnim zaslužkom. Te omejitve so imele zlasti slabo lastnost, da ni bil postavljen nikakršen prehod, ampak je čisto en sam dinar odločil o mnogih tisočih mesečnem dohodku. Razumljivo je bilo, da so mnogi skušali do neprijetno mejo preskočiti z lažnimi dokladi, pri čemer so dostikrat uživali v socialnem razumevanju ljudskih odborov in podjetij. Ti nedostaki starega cenzusa so bili nekoliko popravljivi pred kratkim z uvedbo prehodnega cenzusa (200, 300 in 400 dinarjev letnega davka na osebo v družini), ki je postopno zmanjševal otroško doklado s 3000 na 2000 in 1000 dinarjev.

Z uvedbo otroških dokladov je bilo predpisano tudi plačevanje stroškov za otroke v otroških vrtcih, zavetiščih in drugih podobnih ustanovah, ki jih je poprej v celoti vzdrževala država.

Danes začeti razpravljanje o tem, ali so doklade v celoti vzete koristne ali škodljive, je neprimerno. V resnici pomenijo velikansko breme za našo gospodarstvo, toda obenem so nujna posledica nizkega življenjskega standarda. Jugoslavija spada med manj razvite države v Evropi, nacionalni dohodek na osebo je še silno nizek in še le zdaj ustvarjamo pogoje za učinkovito stalno dvigovanje tega povprečja, medtem ko smo pododovali z osvoboditvijo polkolonialno gospodarstvo, vsestransko načeto s težkimi poškodbami, ki sta jih prizadejali vojna in okupacija. Popolnoma razumljivo in edino upravičeno je bilo, da je nova država, ki si je nadelala kot osnovni program ostvaritev socializma, med prvimi ukrepi zagotovila vsaj minimalen standard za vse delovno prebivalstvo. Zaradi tega so bile uvedene potrošniške karte, ki so zelo izenačevale zaslužke vseh kategorij. Z odpravo kart so bili razločeni sicer bolj diferencirani, nikakor pa ni bilo mogoče iti mimo problema življenjskega minimuma družin. Tu je moralo ostati izenačenje, ker bi odprava dodatkov poglavalna družina s številnimi otroki v sradanje. Ta problem obstaja tudi v ekonomsko mnogo bolj razvitih državah, sicer ne bi država pomagala družinam n. pr. v nordijskih deželah, Franciji in drugod. Res je, da so tam družinske doklade manjše, toda to je razumljivo zaradi višjega življenjskega standarda, ki izhaja iz večje produktivnosti, kot pa je naša. Zaradi tega tudi ni nikakršnega dvoma, da se bo pri nas začela zmanjševati neobhodnost doklad z zviševanjem standarda, zlasti pa v tem, da bodo zaslužki postajali čedalje

pomembnejši, medtem ko se bo do doklade lahko začele postopoma zmanjševati v primeri z zaslužkom. Nikakor pa doklad za otroke ne bo mogoče popolnoma odpraviti ne v socializmu, ko so nujne zaradi se penizkega standarda, in ne v komunizmu — da se dotaknem tudi te daljnje prihodnosti, ker so poprejšni diskantanti tudi posegli tako daleč — ko bo skupnost oskrbela slehernega po njegovih potrebah.

Danes lahko govorimo predvsem o reformi ali pa o razvijanju sistema otroških dokladov. Brez dvoma ima sedanj način nekater napake. O teh stvareh se je precej razpravljalo. Upravičeno lahko rečemo, da je enotna vsota 3000 dinarjev kot pomoč k otrokovemu preživljanju v dobi rojstva pa morda tja do 25. leta preveliko diferencirana. Z leti stroški za otroke naraščajo. Mnogi so zaradi tega predlagali, da bi se doklade zviševalo od 2000 dinarjev za prvih 7 let, na 3000 dinarjev za dobo ljudske šole ter do 3500 in 4000 dinarjev za čas srednjega in visokega šolanja. Ta predlog je zelo vreden pozornosti. Tudi začetna doklada 2000 dinarjev bi bila primerna, če upoštevamo pomoč ob rojstvu in druge ugodnosti, ki jih imajo matere po predpisih socialnega zavarovanja ter našega splošnega

zdravstva. Nekateri (najbrž taki z enim otrokom) so bili mneneja, da so stroški za številne otroke povprečno nižji, ker drug za drugim nosijo obleke itd., drugi (to pot tisti, ki imajo kopicot otrok) menijo, da družine z enim samim otrokom ne potrebujejo doklade, ker bi bilo normalno, da jih stari brez večjih težav vzdržujejo. Videti je, da vprašanje otroških dokladov ni tako enostavno in bo zaradi tega treba o njem temeljito razmišljati.

V diskusiji, kateri smo zadnje čase bili priča, je bilo dokaj zaustavljanje tudi na slabih straneh doklad. Doživeli smo nekaj pojavov, ko so nevestni stari doklade zapravljali za popivanje. Toda treba je poudariti, da so taki primeri le precej redki ter da je tudi zanje možno učinkovito zdravilo, kjer organi mladinskega skrbstva svoje pravice uveljavljajo. Resnična je tudi Hafnerjeva trditve, da doklade zlasti pri nezavednih delavcih vplivajo slabo na njihovo storilnost, posebno tedaj, če vrednost doklad dosti presega delavčev zaslužek. Takemu politično nezavednemu delavcu je v glavnem treba skrbeti le za to, da nekako ostane v službi, medtem ko ne čuti potrebe, da bi se gnil za večjo osebno produktivnostjo. Taki ljudje se tudi prav dobro zave-

dajo, da uživajo zaradi številne družine večje uamljenje ter socialni čuti svojih delovnih kolektivov dostikrat temeljito izkoriščajo. Nedavni predpisi so sicer postali precej nevarni za neopravičene izostankarje, vendar pa ne morejo vplivati na produktivnost. Pretirana socialnost proti tistim, ki parazitirajo izkoriščajo težka bremena delovnega ljudstva, je zatorej škodljiva in jo bo treba opustiti.

Spoznanje o osnovni pomembnosti, ki jo ima proizvodnost za vsakršni nadaljnji napredek ter za izboljšanje življenjskega standarda, je sicer zajelo že precej na široko delovne ljudi, toda pot do takega spoznanja je lahko zelo raznolika. Politično zavedni pridejo do njega z razumom, medtem ko je za nezavedne edino učinkovita pot na ta način, da občutijo pri svojem žepu neizprosno delovnega gospodarstva zakonitosti. Kdor namerava delovanje teh zakonitosti na kakršen koli način goljufati ali obiti, dela škodo skupnosti, zavira napredek ter konec koncev škoduje sebi. Pri nezavednih ljudeh otroške doklade res lahko vplivajo desimulativno, toda ni treba prav bistrre pameti, da lahko vsakdo spozna, da je tudi to stvarno prislužen denar, ki bo tem več vreden, čim večja bo proizvodnost vsega delavstva in slehernega delavca posebej.

Tone Fajfar

RAZGOVOR NAŠEGA NOVINARJA S PODPREDSEDNIKOM MLO LEOPOLDOM KRESETO

Zbori volivcev so v glavnem povsod dosegli svoj namen

Današnja vloga »borov volivcev« — Volivci so razpravljali o vseh vprašanjih, ki zadevajo mesto — Pomembni predlogi — Ljubljanski volivci so razumevanjem sprejeli predlog o posojilu za gradnjo šol in stanovanj ter spremembo odloka o javnem redu in miru

V zvezi z zbori volivcev, ki so bili v zadnjem času v Ljubljani že skoraj po vseh volilnih enotah, je naš novinar obiskal podpredsednika MLO Leopolda Kreseta in mu v kratkem razgovoru postavil nekaj vprašanj.

Znano nam je, da so zbori volivcev v zadnjem času imeli razmeroma dober uspeh. Ali so po Vašem mnenju dosegli svoj namen?

Ce gledamo nologe, ki nam jih nalaga poglabljanje socialistične demokracije, lahko rečemo, da imajo zbori volivcev pri tem odločujočo vlogo, zlasti pri pobujanju administrativnega birokratizma, ki nam je najbolj nevaren in ki bi se utegnil vdrati v organe ljudske oblasti. Zbori volivcev imajo pravzaprav dvojen pomen in namen. Prvič je njihova naloga v nadzorovanju dela ljudske oblasti, dajanje raznih predlogov in pobud za izboljšanje poslovanja in so na ta način lahko ljudskim odborom v izdatno pomoč. Drugič pa so zbori volivcev najbolj uspešni mobilizatorji vseh osnovnih terenskih možnosti za reševanje predrh, alajžih vprašanj, kakor so na primer ureditve raznih otroških igrišč, vrtcev, parkov in podobnega. V prvi nalogi so zbori volivcev nedvomno dosegli velike rezultate. Razpravljali so o vseh važnejših nalogah in je tako dobil ljudski odbor prav s terenov mnogo dragocenih pobud za reševanje mestnih gospodarske politike. Pač pa so drugo nalogo zbori volivcev v zadnjem času močno zanemarili. Pred leti je bila Ljubljana med prvimi mesti v državi, kjer se je prebivalstvo množično udeleževalo prostovoljnega dela, v zadnjem času pa je ta oblika dela ne-

kako popolnoma izostala in zvo-

danela.

Kakšna je bila udeležba na zborih volivcev na splošno in kje je bila najboljša?

Kot rečeno so zadnji zbori volivcev v glavnem dosegli svoj namen, vendar pa je bila njihova glavna hiba v tem, da niso bili dovolj številno obiskani. Udeležba je bila skoraj povsod pod povprečno, približno 60 do 80 volivcev, razen na Taboru, kjer je bila najboljša in se je zbralo okrog 350 ljudi ter na Večni poti, kjer jih je prišlo okrog 200. Tako majhne udeležbe so bili delno krivi najrazličnejši sestanki, zlasti frontni, ki so zaradi volitev delegatov za kongres sovpadli v isti čas, delno pa je bila kriva tudi slaba organizacija zborov volivcev, ki so jo zakrivali nekateri slabi odborniki. Seveda pa je najbolj obsojno vredno to, da se zborov volivcev niso niti komunisti polnoštevilno udeležili, kar bi bila njihova prva dolžnost.

O čem so volivci na zborih predvsem razpravljali?

Kljub tej maloštevilni udeležbi pa so se volivci, ki so bili navzoči, izredno živahno udeleževali razprave. Govorili so predvsem o mestnem družbenem planu, o dohodkih, investicijah, o gradnji novih šol in stanovanj, o komunalnih vprašanjih, kakor so vzdrževanje cest, kanalizacije, vodovoda in razsvetljave, o novem odloku MLO o javnem redu in miru in drugih važnih vprašanjih, ki zadevajo mesto. Za razliko od prejšnjih zborov volivcev se zdaj volivci niso bavili z ozkiimi stanovanjskimi problemi, kakor, komu dodeliti to in ono stanovanje, koga utemnit, preseliti in podobno, temveč so se lotili problema v jedru — kako rešiti stanovanjsko stisko. Pri vsem tem je Mestni ljudski odbor dobil nekaj dragocenih pobud. Volivci so predlagali različne ukrepe, kakor razpis posojila, ustanavljanje stanovanjskih združenj, prodajo stanovanj in podobno. V tem je nedvomno največja odlika zadnjih zborov volivcev, odlika, ki pomeni že znaten napredek. Dalje so volivci razpravljali še o usodi pionirskih železnic in Mestnemu ljudskemu odboru odsvetovali, da bi v bližnji prihodnosti železnico podaljševali do Polhovih gradca, kakor je bilo predlagano, saj bi to v današnjem času predstavljalo nepotrebno breme in prevelike izdatke. Pač pa so se skoraj povsod ogrevali za dokončno solidno ureditev živalskega vrta.

V razpravi o potrebi ustanavljanja novih občin v okviru mesta pa je prišlo do zanimivega zaključka, ki je bil skoraj na vseh zborih volivcev enak. Volivci so bili namreč domalega vsi proti ustanavljanju novih občin, samo nepotrebno večanje administrativnega aparata ter odvisno breme izdatkov Mestnega ljudskega odbora. V tem so imeli nedvomno prav ter pričajo te razprave o njihovi zdravi in trezni presoji ter pravilnem razumevanju mestnega gospodarstva.

Morda so volivci na zborih upravičeno grajali kakšen ukrep MLO in zakaj?

Prav gotovo je bilo na zborih volivcev precej kritike. Seveda je bilo nekaj potrebne, zdrave in odbrone, nekaj pa tudi neupravičene. V mnogih primerih je bila ta graja predvsem rezultat slabega to-

mačenja in razumevanja raznih ukrepov MLO, tako o vprašanju urejanja mesta in rušenja zgradb. Tu ne gre za nikakršno rušilno politiko, kakor so to nekateri zlonamerno trdili, temveč so podiranje in rušenje raznih zgradb narekemale predvsem resnične potrebe po čim boljši in smotrnejši ureditvi prometa, ki je v našem mestu v primeri s predvojnimi kar nekajkrat narasel. Prav tako so se nekateri posamezniki neupravičeno spotikali ob urejevanju raznih trgovskih in gostinskih lokalov, kar je nedvomno posledica slabega pojasnjevanja z naše strani in nepoučenosti. Če bi bili vsi seznanjeni s potrebo, ki je terjala to ureditev, tako med drugim vedno večji tujski promet, od katerega bo imelo mesto lepe dohodka, bi taka kritika gotovo izostala. Na splošno pa je treba ugotoviti, da niso nikjer grajali načelne politike Mestnega ljudskega odbora, temveč samo izvajanje posameznih odlokov in ukrepov.

Kako so volivci sprejeli predlog Sveta za komunalne zadeve o posojilu za gradnjo stanovanj in šol?

Ta predlog je bil malone na vseh zborih volivcev izredno ugodno in razumevajoče sprejet. Zanimivo je, da ni bilo niti enega posameznika, ki bi se izjavil proti temu predlogu. Ponekod so celo predlagali, naj bi bilo to posojilo brezobzorno, da bi na ta način pridobili več potrebnih sredstev za gradnjo. Drugod so predlagali tudi uvedbo krajevnega samopriskpeva za pridobivanje potrebnih sredstev, o čemer pa bodo prihodnji zbori volivcev se povedali svoje mnenje. Volivci so na zborih govorili tudi o ustanovitvi stanovanjskih združenj, ki bi vane združili vlagali prispevke ter bi se tako počasi zbirala sredstva za gradnjo stanovanj. V okviru združenj naj bi ustanovili tudi gradbeno podjetja, ki bi s svojo dejavnostjo večala združna sredstva. V zvezi s posojilom za gradnjo stanovanj je bilo na zborih volivcev mnogo govora tudi o načinu delitve s posojilom zgrajenih stanovanj. Nekateri so predlagali zbranje, drugi spet, naj bi odločala višina posojila in podobno, vendar bi ne prva ne druga rešitev ne bila najbolj primerna, zgradnja morda celo krivična. Pomisliti moramo namreč, da bodo nekateri laže vpisali večjo vsoto kakor drugi, čeprav bodo morda drugi potrebnejši in bolj upravičeni do stanovanja. Sicer pa bo o tem še vedno čas razpravljati in najti do takrat najprimernejšo rešitev.

Kakšno je mnenje volivcev o predlogu sprememb v odloku o javnem redu in miru?

Prav povsod so ta predlog volivci sprejeli z izrednim odobravanjem in ugotavljali, da je bil več kakor samo potreben. Ponekod so volivci predlagali celo precej ostreje ukrepe, zlasti proti kalicem nočnega miru, ki so v zadnjem času postali na moč številni in brezobzirni in se jih ne prime nobena globa in noben opomin. Se bolj pa so se volivci ogrevali za ostre ukrepe proti zahajanju mladine v javne lokale, popivanja, ponočevanju in obiskovanju večernih kinopredstav in neprimernih filmov. Precej graje je šlo tudi na račun staršev, ki to pri mladini dopuščajo, če je ne morda še celo sami zavajajo v tako početje. Množične organizacije, zlasti pa Društvo prijateljev mladine, bodo morali najti primerno pot do staršev in jih na te stvari — če treba tudi ostro — opozarjati. Mestni ljudski odbor bo podvel potrebne mere in ukrepe do vseh, ki bodo dajali mladini pri tem kakršno koli podporo ali potuho.

Letna okrajna konferenca rezervnih oficirjev v Sežani

V nedeljo 5. februarja se je vršila letna okrajna konferenca rezervnih oficirjev v Sežani. Za to konferenco je bilo na sektorskih konferencah v Sežani, Komuni in Kozinju že prejšnji mesec izvoljenih 10 delegatov, ki so se združili v Porokilo in delu Udruga rezervnih oficirjev v lanskem letu je postal predsednik Zdruga Lado Mahnič, iz poročila je bilo razvidno, da so se v združenju — razen nekaj izjem — vključili prav vsi rezervni oficirji in oficirji v strokovno in vojaško usposabljanje je združenje v letu 1952 napravilo lep korak naprej. Zaradi oddaljenosti in, da bi mogel vsak rezervni oficir posecati študij — predavanjem, ki so se vršila enkrat na mesec po tel. urah — je bil ta študij organiziran na treh sektorjih: v Kozinju, Komuni in Sežani. Največje zanimanje za študij in usposabljanje so pokazali rezervni oficirji na sektorju Sežana; tu so se vršila redna mesečna predavanja, po katerih je bil na imeni dvakrat izbrani vsaj enkrat ogled novega orožja s predavanjem. — Posebno predavanje je bilo oddržano o vojni na Koreji in o tam uporabljenem orožju in taktiki. Enkrat je bil predavatelj tudi vojaški inženir v Sežani in Komuni. V Sežani je bila udeležba med letom na vseh tel. predavanjih 96%. Na dan JLA je Zdrženje skupno z aktivnimi oficirji priredilo družabni večer v Kozinju. Manj aktivni so bili rezervni oficirji v Hrpeljuhu in Komuni, kjer pri nekaterih oficirjih ni pravega zanimanja za delo v tej organizaciji. Po referatu se je razvila živahna diskusija; rezervni oficirji so pokazali živo zanimanje in potrebo po strokovnem vojaškem znanju. Večina rezervnih oficirjev je izšla iz vrst delavcev in kmetov, ki so si čim obilneje pridobili in naši veliki narodnoosvobodilni borbi in v naši

partizanski vojski s svojo lastno poizrtvalnostjo in sposobnostjo. Diskusija je pokazala, da rezervni oficirji razumejo v celoti potrebo po višji izobrazbi in znanju, da bi tako dosegli čim preje nivo se danjih aktivnih oficirjev in v ta namen modernizirali svoje JLA. Diskusija nekaterih rezervnih oficirjev je zelo ostro postavila ilik rezervnega oficirja v civilnem življenju, posebno pri vprašanju ne razločnim pojmov do kiera in mnenja rezervnih oficirjev se kretnat Republiškega inčiativnega odbora rezervnih oficirjev, tovarš Danilo Lepin.

Konferenca je ob zaključku poslala Glavnemu odboru rezervnih oficirjev predlog, da v maršalu Titu posdravno resolucijo, v v.

Pismo iz Nove Gorice

Hude posledice burje na Goriškem

V hribih, ki se dvigajo nad Novo Gorico, so se v nedeljo jutraj napokili svinčeno sivi oblaki, iz katerih je na gosto snežilo. Vetr pa je zavijal močneje in močneje. Ljudje so s strahom zrl v gore. Ta strah je bil razumljiv, saj jih je lani prav v tem času doletela ena največjih elementarnih nesreč — plazovi in snežni metež. Nebo se je pričelo polagoma vedriti. Piš vetra pa je postajal jačji in jačji. Ljudje so se tesno zavijali v svoje suknje in hiteli domov.

S streh je že pričela padati prva okeja, tako da ni bilo več varno hoditi po ulicah. Kmalu popoldne pa je prihrumel čez Preval nad Gorico in Trnovsko planoto nad Ljaskom močan val burje, ki je v prvem valu porušila v Novi Gorici štiri drogeve visoke napetosti, s čemer je bil prekinjen električni tok med soškimi elektrarnami in Reko. Zaradi tega so bile tovarne in druga gospodarska podjetja na električni pogon za nekaj časa ustavljene. Nemoteno je le obratovala tovarna cementa v Anho. Ljudje v Brdih in nekaterih ostalih delih Primorske so bili v temi. Prav tako so bile prekinjene tudi telefonske zveze z Ljubljano. Burja je močno poškodovala tudi sadno drevje in hiše. V Zabljem Kraju v Solkanu se je pod močnim sunkom burje zrušil 100 letni ekotični oreh, ki je meril več kot 1 meter v premeru. Krošnja oreha je s svojimi vejami pokopala pod seboj Vido Pavlin, ki je nesla domov vodo. Po prvem kriku na pomoč so jo rešili bližnji sosedje. Pavlinova je ležala štiri ure v nezavesti. Zdravniki ji je nudil prvo pomoč, tako da je sedaj izven nevarnosti. Burja je porušila še več ljudi in prevačala avtomobile na cestah. Pred kurilnicami postaje v Novi Gorici je poglaval v tek zavrtje vagona. Odkrila je upravno poslopje in delavnice kurilnice. V svojem vrtnicu je burja odnesla v oblaku črnega prahu pet ton rasklega premogovnega prahu za kurjenje lokomotiv. V tovarni pohišstva »Edvard Kardelj« je zrušila 36 m visok železni dimnik, ki je padel na električno omrežje v soke napetosti in pokazal po-

seboj železni jambor z žicami vilaske napetosti. Močno je bila poškodovana tudi streha in drugi deli stavbe. Burja je močno poškodovala hiše na področju Črnič, Sempasa, Ozeljana in drugih krajev. Po nepopolnih poročilih, ki jih dobiva okrajni gospodarski svet od posameznih občin, znaša škoda, ki jo je povzročila burja več kot 45 milijonov dinarjev.

Ze burja, ki je bila v prvih dneh decembra 1952. leta, je povzročila škodo za več milijonov, drugi naval pa je bil neprimeren hušji. Na delu je komisija, ki ocenjuje povzročeno škodo.

J. P.

Senovska »Svoboda« med velenjskimi rudarji

Dramska družina »Svoboda« iz Senovega bo v soboto 28. februarja ob 19. uprizorila v Velenju Miska Kranjca dramo v treh delanjah »Pot do zločina«. Med odmorji bo moč pevski oktet iz Senovega oddel koncertni program slovenskih in hrvatskih partizanskih, narodnih in umetnih pesmi.

IZ ŠKOFJE LOKE

Ljudska tehnika v Škofji Loki je priredila predavanje o Nikoli Tesli, katerega so se udeležili vsi člani L. T. Tov. Vladimir Logar, ki je vodil predavanje, je člane seznanil z delom tega velikega umetnika in znanstvenika in poudaril njegove ogromne zasluge za sodobno radiotehniko in druge velike pridobitve. Poudaril je, da morajo prav člani ljudske tehnike dati posebno priznanje in poudarek Teslinim iznajdbam.

Pojasnilo

Karikatura, ki smo jo objavili v našem listu 12. februarja, ni v zvezi z direktorijem Palace hotela v Portorožu, temveč z bivšim direktorjem kavarn »Emona« v Ljubljani in Palace hotelom v Opatiji.

Delo in težave ljubljanskega gasilstva

Z občnega zbora Gasilske zveze za mesto Ljubljana

V petek, 20. februarja je imela Gasilska zveza za glavno mesto Ljubljana svoj V. redni občni zbor, katerega so se udeležili med drugim tudi zastopniki Gasilske zveze LRS, množičnih organizacij in MLO Ljubljana.

Izbrana poročila, ki so jih podali posamezni odborniki zveze, so analizirala delo ljubljanskega gasilstva in pokazala, da se naši gasilci zavedajo velike odgovornosti, ki jo imajo pri ohranjanju in reševanju ljudskega premoženja in premoženja posameznikov. Gasilska družina se v preteklem poslovnem letu utrjevale disciplino in gasilske sposobnosti z raznimi praktičnimi vajami, s katerimi so tudi večkrat javno nastopali in dobile za to tudi lep priznanje. Svoje sposobnosti so tudi preizkušale v raznih tekmovanjih, v katerih se je posebno izkazala družina z Barja, ki je dosegla trikrat prvo mesto.

V Gasilski zvezi v Ljubljani je 39 prostovoljnih gasilskih družen s 1272 člani in 12 industrijskih enot s 472 člani. Od skupnega števila članstva je 226 članov, kar je odlično premalo. Mrežo je še gasilskih družen v Ljubljani, v katerih ni niti en članice. Povsem nerazumljivo pa je dejstvo, da ni v gasilski družini tovarne »Pletenine niti ene ženske, že glede na to, da zaposluje ta tovarna v glavnem samo ženske delovno silo. Temu vprašanju bo treba posvetiti največ pozornosti, pri čemer moramo misliti na to, da bodo prav žene tiste, ki bodo izpopolnile vzreli, nastale v moških vrstah in primaru vaj. Občni zbor je tudi ugotovil, da je bilo doslej premalo sodelovanja z množičnimi organizacijami, ponekod pa sploh ni bilo nobene povezave.

Težava, ki jo torej ljubljansko gasilstvo so pomankanje gasilskega orožja, kot n. pr. motornih vozil, predvsem pa gasilskih cevi, brez katerih si ni mogoče zamisliti uspešnega reševanja pri požaru. Nedvom-

no je, da bo moral MLO Ljubljana nekoliko bolj pomagati zvezi, da bo čim prej prišla do teh potrebnih gasilskih sredstev.

Ceprav so poročila nakazala prece probleme, s katerimi se zveza bori, ni razprava potekala tako, kot je bilo pričakovati. Posamezni odborniki, ki so se udeležili zboru, niso napravili niti ene nepravilnosti, ki so jih zakrile nekatere ocenjevalne komisije pri lanskotem tekmovanju, kar bo razčistil plenum Gasilske zveze LRS. Prav je, da se tudi na občnih zborih izražajo take nepravilnosti, vendar bi bilo zelo koristno, če bi zastopniki posameznih gasilskih družen govorili o bodočem delu, kako bi olajšali težave, ki jih imajo pri svojem delu id.

Ob zaključku je občni zbor sprejel naloge za bodoče delo, med katerimi je tudi organizacija predavanja za strokovno usposabljanje gasilcev, pridobivanje čim več žena, mladine in delovne inteligence, sodelovanje z množičnimi organizacijami, predvsem s Proletarsko zaščito itd. — Ljubljanska Gasilska zveza ima v načrtu tudi več nenapovedanih dnevnih in nočnih praktičnih vaj, izboljšanje opreme, ureditev gasilskih bazenov itd.

Drugoletni metliške gimnazije so se prejšnji teden postavili z zanimivo akademijo, na kateri so pokazali svoje zmožnosti v igranju, glasbi in teatru. Pester spored, ki je odkril nekatero mlado talente, sta ustadirala tov. I. Hrakovičeva in S. Rajmer.

Kmetijsko-gospodinjki tečaj za dekleta ki ga vodi tov. Roman Hauzel, gre h koncu. Udeleženci je predaval 12 strokovnjakov; ob zaključku, ki bo ta mesec, pa nameravajo dekleta prirediti svojo razstavo.

Trgovsko podjetje

Umetni na

Ljubljana, Resljeva 16

Telefon 21-892

Opremlja svoje poslovalnice že z blagom prehodne sezone

SPREJEMAMO PREDVSEM:

moške obleke, dežne, oterne in usnjene plašče in jopice, obleke deške, moške suknje (lažje), damske volnene obleke (tudi dovedne) — okusnih krojev, jakne in spomladanske plašče, damske kostime, krila in bluze, kengarne za moške obleke in ženske kostime in cenjele meterske blago za moške obleke, pohištvo (tudi izdelki), modno perilo, samopnežne rute, posteljno perilo, zapese, prile in pregrinjala in obo drobno galanterije.

ISČEMO ZA UGODNO PRODAJO:

orientalne preproge, posamezne dele pohištva za kuhinjo in spalnico, fotelje, kance, komode, lepo izdelane okvire, salonske garniture, harmonike (klasične in diatonične), radio aparate vseh znamk, damsko in možkole, kolesa, šivalne stroje, športne vozčke, gitare, gramofone in gramofonske plošče.

IN ZA TAKOŠNJO PRODAJO:

čajne in kavne seroise, kristalne vaze in seroise za alkoholne pijače, boljše zapesne ure, briljantne prstane, uhane in broše, umetne izdelke iz porcelana in kovini (manjše okrasne like) ter različne antične okraske, pisalne stroje, računske stroje (na 4 operacije), foto aparate (raznih znamk in optik), logaritmična računalna, dinama za kolesa, in druge kolesarske dele, ledilnike (električne in napadne) mikroskopa, telefone, elektrifikatorje od 1/4 do 3/5 K, sesalce za prah in patent čistilce za parket.

BLAGO SPREJEMA: »SPREJEMALISCE«

Mestni trg 7, dnevno od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

Telefon 23-175

Z zbora volivcev terena Gradišče

V tretjek zvečer je bil na terenu Gradišče zbor volivcev vseh volilnih enot tega terena. Zbor je bil sklican sicer nekoliko pozno, bil pa je zato dobro pripravljen. Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o družbenem planu in proračunu MLO Ljubljana, o čemer je poročal ljudski odbornik tov. dr. Jože Pretnar. Nazorni prikaz razbitja plana na posamezna področja gospodarske dejavnosti, ki je bil razčlenjen na tabli, je pripomogel k plodni razpravi, v kateri so volivci dali koristne predloge, kako in kje naj bi se črpala sredstva, oziroma našli viri za izgradnjo najnujnejših objektov. Nekoliko predolgo in čisto edvo je bilo razpravljanje o tem, ali sta dve javni stranski, ki sta v osnutku plana, v Ljubljani potrebni ali ne. To so spoznali tudi volivci, ki so končno le prišli do zaključka, da tisti znesek, ki je predviden za izgradnjo teh objektov, ki so za civilizirano in kulturno predstavo republike res potreb

Iz bratskih republik

Pravopis srbskohrvatskega književnega jezika

Ena izmed najpomembnejših knjig, ki so zadnji čas izšle v Beogradu, je prav gotovo dolgo obljubljeni »PRAVOPIS SRBSKOHVATSKEGA KNJIŽEVNEGA JEZIKA« dr. Aleksandra Belića. Na tem mestu samo najvzamemo njegov klad z nekaj temeljnimi podatki. Knjiga ima skoraj 550 strani, vezana je v celo platno in stane 550 din. Razen kratkega uvoda obsega v 277 oddelkih (na straneh 7-120) splošni del, to se pravi vsa temeljna pravopisna pravila srbskohrvatskega jezika v Belićevi interpretaciji. Belić je v bistvu protidogmatizmu in kanonizaciji ozirno predpisovanju jezikovnih pravil v strogem smislu. Pravopisni so pomembni, ne poudarja, ne pa zakonodavci jezika. Po zadnji vojni sta v Zagrebu izšli dve izdaji Boraničevega »Pravopisa hrvatskega srbskega jezika« (Sarajevo izdaja 1947, deseta 1951) in Sarajevu pa »Pravopisna pravila in navodila, kako pisati hrvatsko-glasovne oblike« dr. Jovana Vukovića (1949). Belićev Pravopis so tiskali kar dolgo, saj je na naslovi strani napisana letnica 1950, medtem ko je na zadnji strani omenjeno, da je knjiga dotiskana 6. decembra 1952.

France Slana: »Jara gospodas...« Z razstave v Mali galeriji

Poglaviti del sedanje izdaje Belićevega Pravopisa obsega »Slovar in registre« (strani 121-344). Na 518 dvostopenjskih straneh je podan DOSLEDEN NAJOBSEBNEJŠI PRAVOPISNI SLOVAR SRBSKOHVATSKEGA JEZIKA. Posledično moramo omeniti, da je ta slovar opremljen tudi z naglasnimi znamenji in tu di z znamenji za dolžine, ki prav izgovorjavi hrvatskega ozirno srbskega jezika igrajo tako veliko vlogo. Zaradi tega slovarja je Pravopis tudi tako narasel v primeri s prejšnjimi izdajami Belićevega Pravopisa (1930, 1934). Po večanju znaša čez tri stotine strani.

Prav gotovo vsa bodo zanimala razlike, ki jih dr. Belić uvaja z novo izdajo svojega Pravopisa. — Seveda jih v teh nekaj vrsticah lahko samo omenimo. V tem delu glavni je dr. Belić deloma spremeni rabo velikih in malih črk, oddelke o skupaj in narazen pisanih besedah, pravila o razložitvi vnuju besed, nekaj novega pa je v poglavju v poglavju v transkripciji tujk.

Seveda je treba resiti na ljubo priznati, da vsi ti pravopisi kljub izhajajo v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, niso enotni in ne bodo nikoli enotni niti bodo dokler jih bo pisal posameznik, pomenili enotno pravopisno srbskohrvatskega književnega jezika. V tem delu glavni je dr. Belić deloma spremeni rabo velikih in malih črk, oddelke o skupaj in narazen pisanih besedah, pravila o razložitvi vnuju besed, nekaj novega pa je v poglavju v poglavju v transkripciji tujk.

Seveda je treba resiti na ljubo priznati, da vsi ti pravopisi kljub izhajajo v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, niso enotni in ne bodo nikoli enotni niti bodo dokler jih bo pisal posameznik, pomenili enotno pravopisno srbskohrvatskega književnega jezika. V tem delu glavni je dr. Belić deloma spremeni rabo velikih in malih črk, oddelke o skupaj in narazen pisanih besedah, pravila o razložitvi vnuju besed, nekaj novega pa je v poglavju v poglavju v transkripciji tujk.

Japonska umetnost v Ljubljani

Menda prvič gledamo v Ljubljani sedaj izvirne japonske umetnine visoke vrednosti. To so kolorirani lesorezi, ki jih je pred dobrimi 120 leti izdelal slovenski slikar ICHIRYUSAI HIROSHIGE. Ta ciklus lesorezov so njegove popotne likovne belebe vsega, kar je doživel v 15 dneh, ko je spremljal sprevod, v katerem so vodili konje, ki so jih visoki plemiči podarili japonskemu cesarju za njegov god.

»Trinajdeset poštnih postaj na cesti Tokaida«, kakor se imenuje ta zbirka 55 barvnih listov, je eno izmed najdostopnejših del slikarja Hiroshige, ki je bil zadnji v vrsti velikih japonskih mojstrov barvnega lesoreza. Prav to delo mu je prineslo tudi največ slave. Razstavljene lesorezi dokazujejo, kako visoko se je povzpela ta umetnik, čigar umotvorijo so še danes na Japonskem izredno priljubljeni med najširšimi krogi ljudstva, obenem jih pa tudi tujina po pravici ceni zaradi njihove tehnične in miselne dovršenosti.

Japonski lesorez je v Evropi vzbudil pozornost v drugi polovici prejšnjega veka, ko so tega najprej na Angliškem, nato na Francoskem tedanjim slikarjem začeli ne le občudovati, temveč tudi posnemati. Zlasti na impresioniste, pa tudi na njihove naslednike so japonski lesorezi Utamaro, Harunobu, Hokusai in Hiroshige močno delovali.

Zanimanje za razstavo je zelo živo, zlasti mladi svet stalno polni razstavne prostore in občuduje živo pisane liste, ki tako nazorno, globoko občutno in umetniško zares občudovanja vredno podajajo življenje, kakršno je bilo pred 120 leti na Japonskem, kjer je tedaj še vladal popoln fevdalizem. Tudi s čisto socialnega stališča je prikazovanje tedanjih japonskih življenjskih prilik zelo poučno in zanimivo.

Razstava je odprta vsak dan neprekinjeno od 10. do 18. ure.

Srbska rodoljubna lirika

Tak naslov sta vzela obvešni knjižni urednika Džura Radović in Milorad Pančić-Supić. Oba sta znana kot pesnika prvi pa še kot prevajalec iz slovenskega (Preliho, Cankar, M.). Na skoraj 450 vrsticah strani prinaša ta lepo opremljena knjiga 214 pesmi iz srbske rodoljubne lirike, ki sta pesmi izbirala s precejšnjim smislom in dokazala, da sta dobera razgledana v celotni srbski poeziji. Pesmi sta porazvrstili v sedem neenakih oddelkov, izmed katerih je zadnji naslovljen »Rodoljubna lirika«. V kratki spremili besedi na koncu knjige sta se sestavljavca opravičila, da v knjigi ni n. pr. verzov Dositeja Obradovića, Mušketke, itd., ki so tudi pesnili domoljubne

KONCERTI

Večer pesmi in arij Sonje Drakslerjeve in Janeza Lipuščka. Pri klavirju Pavel Sivik

Po dolgem času spet pevski koncert naših pevcev in to zelo lep, dobro obiskan in sprejet z najtoplejšimi odobravanji koncertne publike. Janezu Lipuščku, tenoristu ljubljanske Opere, je začela naša publika polno priznati njegove odlične pevске kvalitete, ki cenijo njegov prijeten glas, lepo frazo, pravi občutek za slog in čustveno interpretacijo. Po Glucku in Mozartu nam je predstavil tri zelo lepe Fauréjeve in dve Angliški, manj pomembni pesmi, nato poleg Lajovic in Ravnikar se novo Sivičovo »Pomladno serenado«, ki je izvrstno pisana za glas, slogovno pa je preobčutno sega po novoromantičnih vzorih. Na koncu je Lipušček zapel še arijo iz Cilejeve opere »Arlejan-kas«.

V vseh pesmih je Janez Lipušček našel pravi izraz, s toplimi pianissimi je zvelzel poslušalce, a tudi v dramatičnih akcentih mu je dobro služil njegovo zvonki glas. K muzikalno neoporečnemu in zanimivemu predvajanju bi si bil samo pri močnih mestih želel jasnejše izgovorjave, s čemer bi bila postala reprodukcija res popolna. Zamejni, v srednje nižjih legah s plemenito prodornostjo, tje pred mednarodnim forumom je dosegel visoko priznanje. Pri svoji mladi pevski karieri se je pevka povzpela že do visoke stopnje poustvarjalne umetnosti, ki jo je na tem koncertu najbolj pokazala v pesmih Wolfa, Marxa, Rahmaninova in Bizeta. Odlično je interpretirala tudi Slovence. Poleg Škerjančeve »Chanson violette«, ki močno plava v francoskih vodah, smo slišali izvrstno Osterčovo: »Usta so mi bila neme, ki ji je profesor Sivik obrusil nekaj ostrin, ji pa s tem odvzel Osterčovo svojskost, kar ni prav. Res dober in pevsko učinkovita je Si-

Gostovanja dirigentov Slovenske filharmonije

Na podlagi dogovorov o medrepubliški izmenjavi umetnikov, sta gostovala stala dirigenta festivala Slovenske filharmonije. Samo Hubad in Bogo Leskovic v Beogradu, oziroma v Zagrebu.

Samo Hubad je dirigiral 13. t. t. IV. abonmajske koncerte Beogradske filharmonije v dvorani Kolarčeve univerze. Spored koncerta je obsegal Webrovo uverturo

ro Carostrelec, Beethovnov koncert za klavir in orkester št. 3 v c-molu z mladimi pianisti Katari in Ačimović, ki je tokrat prvič nastopila z orkestrom, Krekovo Simfonieto, razgledano s Prešernovo nagrado 1953 in Dukasovega Čmofolca.

14. in 15. IV. 1953 se je predstavila zagrebški publiki kot gost dirigent Bogo Leskovic, ki je vodil 2 koncerta zagrebškega simfoniskega orkestra v okviru abonmaja. Koncert je bil v dvorani Istara, Orkester je pod njegovo taktirko izvajal Mozartovo Praško simfonijo in Hrduru, ki je prav kot pri eni prvi izvedbi v Ljubljani našel tudi v Zagrebu na prav toplem sprejem. Nadležne Čajkovske »Lutvurofantazije« Romeo in Julija in Wagnerjevo predlogo k Mojstrov pevcom.

Na povabilo Koncertne poslovalnice v Mariboru je gostoval 10. II. t. I. v Mariboru dirigent Jakov Cipci, ki je vodil koncert tamkajšnje simfoniskega orkestra. Na programu so bile Adamičeve tri turkistanske ljubavne pesmi za komorni orkester Arničev Ples čarovnic, Dvočrlov Karneval in Beethovnova VII. simfonija.

Glasbeni ocenjevalci se o vseh treh stalin dirigentih Slovenske filharmonije in izvajalnih domačin delih zelo pohvalno izražajo.

V. K.

»morao postati popolno ravnopravno za istovrstno, to se pravi z ekvivalnim. Odtod tudi tako obsežen slovar. V celoti je treba Belićev Pravopis sprejeti kot tahtno, čeprav ne povsem izenačeno delo. Posamezni kritiki so namreč zadnjih nekaj tednov spregovorili že o nekaterih neenotnostih v njem, ki jih bo zadnje treba odpraviti. Se bolj pa bo človek seveda vesel, ko bo zvedel da so srbski in hrvatski in tudi drugi strokovnjaki sedli za isto mizo in sklenili sestaviti res enotni Srbskohrvatski ali hrvatskohrvatski pravopis. Ta dan se sicer najino približuje, čisto blizu pa vendar še ni. Šele potem bo mogoče govoriti o resnični, praktični enotnosti teh dveh znanstveno res istih jezikov.

Pesmi to za to, ker sta upoštevala le pesmi, ki lahko nekaj povedo tudi današnjemu bralcu. Ta knjiga je namenjena širšemu krogu medtem ko je pojem rodoljubja oziroma domoljublja pojmovan zelo široko. Starejše tekste (do prve svetovne vojne) je v glavnem izbral Radović, čisto blizu pa vendar še ni. Šele potem bo mogoče govoriti o resnični, praktični enotnosti teh dveh znanstveno res istih jezikov.

Se bolj pa bo človek seveda vesel, ko bo zvedel da so srbski in hrvatski in tudi drugi strokovnjaki sedli za isto mizo in sklenili sestaviti res enotni Srbskohrvatski ali hrvatskohrvatski pravopis. Ta dan se sicer najino približuje, čisto blizu pa vendar še ni. Šele potem bo mogoče govoriti o resnični, praktični enotnosti teh dveh znanstveno res istih jezikov.

Se bolj pa bo človek seveda vesel, ko bo zvedel da so srbski in hrvatski in tudi drugi strokovnjaki sedli za isto mizo in sklenili sestaviti res enotni Srbskohrvatski ali hrvatskohrvatski pravopis. Ta dan se sicer najino približuje, čisto blizu pa vendar še ni. Šele potem bo mogoče govoriti o resnični, praktični enotnosti teh dveh znanstveno res istih jezikov.

Se bolj pa bo človek seveda vesel, ko bo zvedel da so srbski in hrvatski in tudi drugi strokovnjaki sedli za isto mizo in sklenili sestaviti res enotni Srbskohrvatski ali hrvatskohrvatski pravopis. Ta dan se sicer najino približuje, čisto blizu pa vendar še ni. Šele potem bo mogoče govoriti o resnični, praktični enotnosti teh dveh znanstveno res istih jezikov.

Dr. Danilo Svara.

Dr. Slana: »Jara gospodas...«

Gostovanja dirigentov Slovenske filharmonije

Na podlagi dogovorov o medrepubliški izmenjavi umetnikov, sta gostovala stala dirigenta festivala Slovenske filharmonije. Samo Hubad in Bogo Leskovic v Beogradu, oziroma v Zagrebu.

Samo Hubad je dirigiral 13. t. t. IV. abonmajske koncerte Beogradske filharmonije v dvorani Kolarčeve univerze. Spored koncerta je obsegal Webrovo uverturo

ro Carostrelec, Beethovnov koncert za klavir in orkester št. 3 v c-molu z mladimi pianisti Katari in Ačimović, ki je tokrat prvič nastopila z orkestrom, Krekovo Simfonieto, razgledano s Prešernovo nagrado 1953 in Dukasovega Čmofolca.

14. in 15. IV. 1953 se je predstavila zagrebški publiki kot gost dirigent Bogo Leskovic, ki je vodil 2 koncerta zagrebškega simfoniskega orkestra v okviru abonmaja. Koncert je bil v dvorani Istara, Orkester je pod njegovo taktirko izvajal Mozartovo Praško simfonijo in Hrduru, ki je prav kot pri eni prvi izvedbi v Ljubljani našel tudi v Zagrebu na prav toplem sprejem. Nadležne Čajkovske »Lutvurofantazije« Romeo in Julija in Wagnerjevo predlogo k Mojstrov pevcom.

Na povabilo Koncertne poslovalnice v Mariboru je gostoval 10. II. t. I. v Mariboru dirigent Jakov Cipci, ki je vodil koncert tamkajšnje simfoniskega orkestra. Na programu so bile Adamičeve tri turkistanske ljubavne pesmi za komorni orkester Arničev Ples čarovnic, Dvočrlov Karneval in Beethovnova VII. simfonija.

Glasbeni ocenjevalci se o vseh treh stalin dirigentih Slovenske filharmonije in izvajalnih domačin delih zelo pohvalno izražajo.

V. K.

Fran Tratinik: Begunci (1916)

KNJIGE

Jules Verne: POTOVANJE NA LUNO.

Poslovenil Ivan Crnogor. Ilustracije po francoski izdaji. Opemil Svetozar Krizaj. Izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani 1953. Strani 350. Naklada 4000 izvodov.

Ze naslov te knjige, prav tako pa ime slovitega francoskega pisatelja fantastičnih romanov Julesa Vernea, sta privlačna za vsakega bralca ki si zaželi čtivo te vrste. Jules Verne je znan med nami kot avtor romanov »Čarški sek« in »20 tisoč milj pod morjem«, zato bo tudi njegovo »Potovanje na luno« s svojimi čudovitimi in nevernami dogodivščinami knjiga, ki je ne bo odložil nihče, dokler je ne bo prebral do kraja. Današnja doba s svojimi tehničnimi možnostmi je uresničila že marsikatero »utopijo«, o kateri je prejšnje stoletje moglo le sanjati. Potovanje na luno zadnja že vrsto let številnim učencem, še bolj pa senzaciji željnim ljudem števila znanstvene vsebine, tako daje možnost potovanja samega, pa tudi zaradi želje ljudi da bi čim bolj spoznali planet in vesolje.

Ta knjiga na pripoveduje o takem potovanju, ki je razburilo vso Ameriko (seveda za bralca samo v romanu) in zmagoslavno ekspedicijo treh potnikov, ki so obiskali luno s patenčno ogledali njene zanimivosti in se naposled čili in zdravi vrnili na Zemljo. Kjer so jim prvič »veličasten sprejem«. Napisal knjigo, ki ni samo zabavno čtivo, ampak tudi poskus, da se v pripovedni obliki vzbudi zanimanje za spoznavanje našega sveta in vesolja.

Gustav Krklec: TELEGRAFSKE BASNI.

Prevedel Matej Bor, ilustriral Vesna Borčić. Založila Mladinska knjiga v Ljubljani 1952. Strani 52.

Znani hrvatski pesnik Gustav Krklec je pod tem imenom zbral 26 basni, ki so hkrati izšle v Zagrebu in v Ljubljani. V Slovenski knjižnici je dobro znana basni Borčičeve ilustracije. Vene Borčić so iste v hrvatski kot v slovenski izdaji ter so že same zase polne duhovitosti, tako da bodo otrokom v veselje. Zakaj »telegrafske basni«? Naziv so do neke mere izbrali iz vrste verzih v katere je stisnjena vsebina posamezne basni. Čeprav so kratke, pa vendar nobeni ne manjka končni pouk. Tako z vsebinske kot z oblikovne strani jih moremo smatrati za uspešno in bržkone se jih bodo mnogi mali bralci naučili na pamet.

Josip Ribičič: MUCOLIN IN VOLK.

Igrica za ročne lutke. Scenarij napisal Josip Ribičič. Opemil Janez Trpin. Zbirka »Lutkovni oder« št. 9. Založila Mladinska knjiga v Ljubljani 1952. Strani 36, mala osmerka. Naklada 1000 izvodov.

V zbirki Lutkovni oder, ki jo urejuje Emil Smasek, je zdaj izšel že deveti zvezek. V njem bodo našli mali lutkarji in njim igrico »Mucolin in volk«. Igrica je napisal Josip Ribičič, ki jo je zbirka Mladinskega gledališča v Ljubljani izdala. Igrica je napisal Josip Ribičič, ki jo je zbirka Mladinskega gledališča v Ljubljani izdala.

Igrica je napisal Josip Ribičič, ki jo je zbirka Mladinskega gledališča v Ljubljani izdala. Igrica je napisal Josip Ribičič, ki jo je zbirka Mladinskega gledališča v Ljubljani izdala.

H. G. Wells: ZGODBA O NEVIDNEM CLOVEKU.

Prevedel Pavel Holec. Ilustriral Nikolaj Omsers. Opemil Uroš Vagaja. Knjižnica Sinigale št. 5. Urejinje Ivan Minatti. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1953. Strani 140.

Peti zvezek Knjižnice Sinigale prinaša zgodbo znamenitega angleškega pisatelja H. G. Wellsa o nevidnem človeku, ki bo — tako smo prepričani — navdušila mlade bralce prav tako, kakor vse prejšnje knjige te zbirke. Ta Wellsova zgodba je bila svoj čas zelo priljubljena in jo je predaval v tojno tudi predaval v Ljubljani. Kdo je nevidni človek? Možno, ki je napravil nenavadne in nesrečne znanstveni poskuse da bi se napravil nevidnega. V tem je sicer uspel, a obenem sprožil stih in sovražne neke ljudi, ki niso mogli razumeti nedoumljive skrivnosti o nevidnosti ter je zato padel kot žrtev svojega poizkusa. Wellsova napeta zgodba bo zaradi svoje nenavadne snovi nedvomno mnoge bralca.

o nevidnem človeku, ki bo — tako smo prepričani — navdušila mlade bralce prav tako, kakor vse prejšnje knjige te zbirke. Ta Wellsova zgodba je bila svoj čas zelo priljubljena in jo je predaval v tojno tudi predaval v Ljubljani. Kdo je nevidni človek? Možno, ki je napravil nenavadne in nesrečne znanstveni poskuse da bi se napravil nevidnega. V tem je sicer uspel, a obenem sprožil stih in sovražne neke ljudi, ki niso mogli razumeti nedoumljive skrivnosti o nevidnosti ter je zato padel kot žrtev svojega poizkusa. Wellsova napeta zgodba bo zaradi svoje nenavadne snovi nedvomno mnoge bralca.

FRAN TRATNIK.

Monografija. Izdala Moderna galerija v Ljubljani 1952. Uredil in vood napisal Zoran Kržišnik. Založila Državna založba Slovenije. Strani (28) + 64 celostrojnih reprodukcij risb in 8 strani barvnih ilustracij. Naklada 2000 izvodov.

Nedavno — 11. junija 1951 — je slavil slikar Fran Tratinik svojo sedemdesetletnico. Sicer z zamudno, zato pa nič manj reprezentativno je zobj izdala Moderna galerija njegovo umetniško monografijo, ki jo je uredil in ji uvod napisal Zoran Kržišnik. Njegova uvodna študija, ki je objavljena v slovenskih in francoskih, označuje Tratinikovo umetniško delo v slovenski likovni umetnosti kot »most med ustvarjanjem preteklosti in med porajajočo se sedanjostjo, med odmirajočo slikovitostjo impresionizma in med budno se izraznostjo ekspresionizma in njegovo stvarnostjo, kot našo slovensko inakico vseh svetovnih gibanj, ki so v zadnjem stoletju revolucionirala upodabljajočo umetnost kot morda še nikoli v zgodovini, inakico, ki je posebno dragocena zato ker je hodila s človeško likovno stvarstvom in na vsi njegov razvoj. Pred reprodukcijami risb je objavljena nekaj Tratinikovih abstraktnih in kulturnih tokov Evrope pred vzhajajočo zarjo 20. stoletja na Tratinikovo življenje in delo, na razlike njegovega ustvarjanja in na ves njegov razvoj. Pred reprodukcijami risb je objavljena nekaj Tratinikovih abstraktnih in kulturnih tokov Evrope pred vzhajajočo zarjo 20. stoletja na Tratinikovo življenje in delo, na razlike njegovega ustvarjanja in na ves njegov razvoj.

Studija prinese po označbi političnih in kulturnih tokov Evrope pred vzhajajočo zarjo 20. stoletja na Tratinikovo življenje in delo, na razlike njegovega ustvarjanja in na ves njegov razvoj. Pred reprodukcijami risb je objavljena nekaj Tratinikovih abstraktnih in kulturnih tokov Evrope pred vzhajajočo zarjo 20. stoletja na Tratinikovo življenje in delo, na razlike njegovega ustvarjanja in na ves njegov razvoj.

Uspela predstava „Celjskih grofov“ v Novem mestu

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

Dopisi o ljudsko-prosvetnem delu

Iz Loke pri Zidanem mostu

»Navaden človek v Loki. — Dramska sekcija KUD »Ivan Cankar« v Loki je imela pred kratkim svojo prvo uprizoritev, in sicer Nušičev komedijo »Navaden človek« v režiji tovariša Simončiča. Igralci so se resno potrudili in prikazali na odru dosti znanja in spretnosti. Gledališka dvorana je bila dvakrat polna zadovoljnih gledalcev. — Čisti dobiček bodo uporabili za popravilo odra. V Loki bi bilo nujno potrebno misliti na povečanje dvorane, ker obisk prirediteljev pokazuje, da je sedanja dvorana v Loki premajhna.

Ljudska univerza. — V Loki so se znali lotiti organizacije svoje Ljudske univerze in je njen obisk zelo zadovoljiv. Drugo predavanje, ki so ga imeli tamkaj, je imelo naslov »O ljudskih šegah in navadah. To je bilo že drugo predavanje o tej temi. Predaval je profesor Milnar. Za prihodnje predavanje so se odločili za snov »Nastanek sveta in zvezdoslovje«.

Prešernova proslava v Loki. — V počastitev 104. obletnice smrti dr. Franceta Prešerna so imeli v Loki dve uspešni proslavi. Proslava v Loki je bila v Domu prosvete ob nabito polni dvorani. Mladinci, člani domačega KUD, so izvedli to proslavo z recitacijami, nato pa je mladinski aktiv iz Zirovnice prikazal Linhartovo komedijo »Zupanov Micka«. — Pohvaliti je treba mladinski aktiv iz Zirovnice, ki je dobro rešil svojo nalogo, akoravno so bili po večini igralci, ki so nastopili prvič.

Prav lepo proslavo so imeli nadalje v šoli v Loki. Tov. Marinkova je lepo orisala delo in življenje velikega pesnika, ostali program pa so izpolnili z recitacijami in pevskimi točkami.

Iz Lutomera

Na letni skupščini okrajnega odbora Ljudske prosvete v Lutomero so delegati razpravljali o delu svojih društev, pa tudi o težavah, ki ovirajo njihovo delovanje. Več delegatov je govorilo o potrebi, da se v sedanjem slikišn društvu izobraznih društev ter poudarilo, da je pomanjkanje primernih dvoran ena izmed glavnih ovir za večji razvoj kulturno-prosvetnega dela. Tako bi društvo na Cvenu rado primerne preurenilo zgradbo, ki jo pobra na je ne more, ker je zadržani dom zaradi reorganizacije zadrugištna časno brez pravega lastnika in ga upravlja trgovski osek delovne zadruga Mota ki se zanima za dvorane, saj je v sedanjem slikišn društvu samo 6 mesecev. Okrajna skupščina Ljudske prosvete je ugotovila, da so tega krivi predvsem nekateri člani slikišnega društva, ki mislijo, da so delavci za kulturno-prosvetno delovanje premalo sposobni.

Izobrazno društvo na Stari cesti si je v požitvalnim delom in skrbnim prizadevanjem uredilo lastno dvorano. Z gradbenim odborom zadruga doma v Zirovnici so sklenili pogodbo, da si bo društvo samo uredilo dvorano. Kot pogoj so postavili nemoteno izkoriščanje dvorane. Komaj so sklenili pogodbo, že so prišli za delo. Imeli so dokaj težav, navzile temu pa so uspele, ko so si uredili dvorano. So pridobili tudi precej novih članov. Sedaj ima društvo 264 članov, kar je za ta vinorodni predel že lepo število. Težave imajo zdaj še s knjižnico, ki nim dovolj novih knjig, stare pa so ljudje že prebrali in ne grede več med ljudi.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

Učiteljski v Tolminu so uprizarili mladinsko igrjo Pavla Golje »Triglavska bajka«. Poročajo, da je uprizoritev v vsakem pogledu zelo lepo uspešna in da mislijo, da jo gostovajo po raznih krajih ob naši zahodni meji.

»Triglavska bajka« v Tolminu

IZ KNJIGE VLADIMIRA DEDIJERA O ŽIVLJENJU IN DELU MARŠALA TITA

BOJ ZA NEODVISNOST JUGOSLAVIJE

»Podpišite!« — Preračunan izpad sovjetskega poslanika v Tirani — Razkritje Stalinskih načrtov — Zgodovinska seja CK KPJ 1. marca 1948

Dne 10. februarja 1948 je bil v Stalinovi pisarni v Kremlju zvečer sestanek, na katerega so bili povabljeni Edvard Kardelj, Milovan Đilas in Vladimir Bakarič, izmed Bolgarov pa Dimitrov, Kolarov in Kostov. Predmet razgovora so bila, kakor je izjavil Molotov ob začetku, — sresna nesoglasja med Sovjetsko zvezo na eni strani in Jugoslavijo in Bolgarijo na drugi strani. Stalin je ob tej priliki surovo napadel Dimitrova zaradi njegove izjave o federaciji in carinski uniji z Jugoslavijo, obrazložil jugoslovanski in bolgarski zastopnikov pa je prekinjal z brezobzirnimi pripombami in grajami. Na koncu je priporočil Bolgarom in Jugoslovanom, naj takoj ustvarijo federacijo.

Na sestanku 10. februarja je Stalin potem, ko je nekolikokrat ponovil, da se Jugoslovani ne posvetujejo s sovjetsko vlado o zunanjih političnih zadevah, naenkrat dejal, da se to ne sme več ponavljati, in je sporočil jugoslovanski delegaciji, da mora podpisati pogodbo o posvetovanju z vlado ZSSR o zunanjih političnih zadevah. V noči med 11. in 12. februarjem je po polnoči dobil Kardelj nujen poziv, naj se javi pri Molotovu. Ko je Kardelj prišel tja, kaj, mu je Molotov predložil dva kosa papirja, na katerem je bilo že izdelano besedilo pogodbe o medsebojnem konzultiranju med vlado ZSSR in vlado Jugoslavije o zunanjih političnih zadevah. O tem pravi Kardelj:

— Gledal sem ta dva kosa papirja v modrih platnicah ter slisal glas Molotova: »Podpišite to.« V meni pa je čedalje bolj naraslo ogorčenje, ker se je vse to dogajalo v taki obliki, čeprav seveda jugoslovanska vlada ni bila proti medsebojnemu konzultiranju. Zakaj podpisati tako izjavo, ko dotlej nismo nikogar drugega delali kakor to, kar se v njej govori...? Vse to me je poniževalo, bil sem ogorčen, zmeden... Vse to me je spominjalo na diktat močnim in silnim malim državam... Premišljeval sem, kaj naj napravim, ali naj podpisem ali ne, pa sem se odločil, da vendarle podpisem, da ne bi še bolj zapletel stvari. V zmedenosti sem prijel za pero in podpisal na napačnem mestu, tamkaj, kjer bi se moral podpisati Molotov. Zato smo morali vso zadevo ponoviti naslednjega dne opoldne, ko so vse to prepisali.

ZAČETEK STALINOVEGA PRITISKA

Ta sestanek v Kremlju je dejansko pomenil začetek Stalina-vega odkritega pritiska na Jugoslavijo. Sporočil je ves svoj aparat in sicer v vseh državah. Prva akcija se je obdržala v Romuniji. Tu je bila naenkrat izdana odredba, naj se odstrani vse Titove slike. Sovjetska črna propaganda je razširila vest o tem v zahodnem tisku. Tako je pariski »Figaro« 12. februarja pisal:

»Po vestih iz Bukarešte je Komunistična partija Romunije odredila, naj se slike maršala Tita, kjer je vodja jugoslovanske vlade v družbi Stalina, Dimitrova in Groze, odstrani iz vseh izložb. V Bukarešti se širijo najbolj različni glasovi o maršalu Titu, čigar položaj se ne zdi sedaj tako trden, kakor splošno menijo. Kaže se, da je izgubil zaupanje Moskve. Ti glasovi se za sedaj ne morejo preveriti, zaslužijo pa, da se zabeležijo.«

V Tirani je sovjetski odpravnik poslov Gagarinov ob sprejemu v počastitev obletnice Rdeče armade po zdravicah jugoslovanskega poslanika bratstvu ruske, albanske in jugoslovanske armade, izrekel zdravico Titu s pridržkom »V kolikor njegovo delo krepi demokracijo, ne fronto na svetu.«

Tedaj naš poslanik v Tirani Josip Djerdja je reagiral na to izzivanje in takoj obvestil svojo vlado o Gagarinovem izpadu.

Medtem se Stalin ni zadovoljil samo s temi opozorili, z odstranjevanjem slik, z zdravico v Tirani, temveč je sporočil Jugoslovanom, da bo napravil tudi resnejše korake in jih prisilil k pokorščini. Jugoslavija je bila med tem časom v svoji zunanji trgovini usmerjena po večini v vzhodne dežele, v prvi vrsti v Sovjetsko zvezo. Nad 50 odstotkov izvoza je šlo v to državo, zlasti pa je bila Jugoslavija odvisna od ZSSR glede nekaterih bistvenih surovin, kakor na primer glede nafte, bombaža in podobnega.

Prav v tem času so na naši strani izrazili željo, naj bi se razširil obstoječi trgovinski sporazum ter se podaljšal za celo leto 1948, ker je ta sporazum veljal samo do aprila leta 1948. Mikojan je prejel v razgovoru z Đilasom pristal na to pogajanje. Ko je pomočnik ministra za zunanjo trgovino Bogdan Crnobrnja vprašal namestnika sovjetskega ministra za zunanjo trgovino Krutikova, ali more priti naša trgovinska delegacija v Moskvo, ker že več kakor dva meseca čakamo na začetek pogajanj, je Krutikov odgovoril,

ZSSR, kakor hočejo Rusi, nato pa je dodal:

— Naša politika glede ZSSR ostaja tudi nadalje neizpremenjena, toda dolžni smo, da strogo bomo naša interese naše države... Smatramo, kot nepravilno, da se pri nas posamezni ljudje najemajo za sovjetsko obveščevalno službo.

Ko so prešli na drugo točko o petletnem planu, je Kidrič navedel, kolikšno ogromno škodo pomeni za jugoslovansko gospodarstvo odklonitev ZSSR, da bi sklenila trgovinsko pogodbo za leto 1948. Ta pogodba bi morala biti sklenjena v višini 2 milijard dinarjev (po starem tečaju dinarja). Zatem je Kidrič navedel načrt, kako naj bi se prebrile te težave. Predlagal je, naj se začne najstrožje varčevanje na vseh področjih in poleg drugega zmanjša količina bencina za avtomobile.

Tito je ponovno spregovoril in ugotovil, da je vlada ZSSR razbila pogodbo z namenom, da bi izvajala ekonomski pritisk na Jugoslavijo. Toda neodvisnost države je važnejša.

VPRAŠANJE FEDERACIJE Z BOLGARIJO

Prešli so na razpravo o federaciji z Bolgarijo.

Prvi je spregovoril Tito: — Borili smo se v vojni za idejo federacije z Bolgarijo. Za to je treba neprestano delati. Toda, ali je sedaj primerno postavljati vprašanje federacije? Ali so pogoji za to dozoreli? Je še polno stvari, ki jih je treba obvladati! Mogli bi tudi ustvariti enotno partijo z Bolgari. Naša moč je v enotnosti volje in akcije. Preobremenili bi se. Od nas se ideološko razlikujejo. To bi bil trojanski konj v naši Partiji in naši državi... Jugoslavija je potrdila svojo pot k socializmu... Pri Rusih se pojavljajo čudna pojmovanja in gledajo na nacionalno vprašanje drugače kakor mi... Mi nismo figura na šahovski deski... Dokler ne vidimo, kako se bo izkristaliziral ves položaj, federacija ne bi bila izvedljiva. Nadalje tudi ekonomsko zadeva še ni dozorela. Mi smo v polnem teku izvrševanja petletnega plana, sedaj pa bi nas obremenila Bolgarija. To je siromašna država, razen tega pa mora plačati Grčiji reparacije — 45 milijonov dolarjev...

Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trijem. Djilas se je strinjal s Titovo obrazložitvijo. Dejal je, da je bolgarska partija neenotna, da pa je treba nadaljevati sodelovanje na liniji socializma. Zatem je Djilas podal svojo oceno o nadaljnjem razvoju odnosov z ZSSR: — Ne verjamem, da bodo Rusi ostali pri ekonomskem pritisku na našo državo. Po mojem mnenju je to osnovno vprašanje, ali se bo socializem razvijal svojebodno ali z razširjenjem ZSSR. Zatem je Djilas govoril o zaupnem razgovoru, ki so ga imeli on, Kardelj in Bakarič z Dimi-

trovom po sestankih s Stalinom. Oglasil se je z besedo Aleksander Ranković, ki je bil prav tako za to, da se federacija z Bolgarijo ne napravi takoj.

— Bolgarski CK je razcepjen s frakcijskim bojem, ki se je zanesel tudi med članstvo. Obstoj tri frakcije: v prvi sta Trstoj Kostov in Jugov, v drugi Červenkov in Cankov, v tretji pa plava Dimitrov sam med obema prejšnjima. Zadnja reorganizacija bolgarskega CK kaže, da se zapostavljajo ljudje, ki so se razvijali v Bolgariji... V Bolgariji imajo Rusi vpogled v vse zadeve in imajo popolnoma v svojih rokah ministrstvo za notranje zadeve.

Ko so razpravljali še o vojaških zadevah, je bila seja zaključena.

ZUJOVIČ JE SAMO MOLČAL IN BELEŽIL

Edini človek, ki na tej seji ni spregovoril niti besede, je bil Sreten Zujović-Crni, ki je samo pazljivo — kakor vedno — beležil, kaj je kdo dejal.

CK je torej na tej seji soglasno razen Zujovića, ki je molčal, zavzel čvrsto stališče proti sovjetskim zahtevam. Ze na tej seji je Tito opozoril, da je osnovno vprašanje neodvisnost Jugoslavije.

Na seji so sklenili, da se ne sme o zadevah, o katerih so razpravljali, nikomur ničesar povedati, da se naj obdrži vse v največji tajnosti, ker bi lahko nastale težke posledice, ako bi te stvari prodrele v javnost, zlasti pa, kar se tiče ekonomskega pritiska ZSSR. Le majhno število ljudi je v Jugoslaviji dejansko vedelo v tem času, kakšni važni dogodki so na vidiku. Listi so v teh dneh pisali o pripravah za proslavo 8. marca, mednarodnega dneva žena, o pripravah za setev, o veliki zmaji jugoslovanskega tekača Stefanovića na cross countryju »Humaniteja« v Parizu. »Borba« je celo objavila tudi govor Marcela Cachena, veterana CK KP Francije.

— Niti malo se ne čudim, da je na tej tekmi zmagal Jugoslovčan, ker sem bil sam v Jugoslaviji videl, s kakšno ljubeznijo in voljo delajo in se bore Jugoslovani pod vodstvom svojega ljubljenskega maršala Tita za boljše življenje.

NOV STALINOV PRITISK

Torej je CK KPJ na svoji seji 1. marca zavzel stališče, popolnoma nasprotno sovjetskim zahtevam. Kmalu so se na Stalinovi strani pojavili novi ukrepi. Dne 18. marca je general Barskov, vodja sovjetske vojaške misije v Jugoslaviji, sporočil Koči Popoviću, da je maršal Bulganin, minister za narodno obrambo ZSSR, odredil, naj se po sklepu sovjetske vlade takoj umaknejo vojaški svetovalci in inštruktorji v Jugoslavijo, ker se v njej nezahvalno in ker se v Jugoslaviji ne obnašajo proti njim prijateljsko.

Dan kasneje je odpravnik poslov sovjetskega veleposlanstva Armjaninov zahteval, naj ga sprejme Tito ter je prečital bratstvo sovjetske vlade, naj se prav tako umaknejo iz Jugoslavije vsi civilni strokovnjaki. Te odločitve so bile takoj izvršene.

UPRAVA POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS

Na ljubljanski medicinski visoki šoli je bila promovirana za doktorja celotne medicine Aman Berta iz Brestnice. Mladi zdravnik čestita!

Diplomirani je bil na Filozofski fakulteti Marjan Oviž. Čestitamo! Na kemski fakulteti Tehnične visoke šole je diplomiral za ing. kemije Vovk Berto iz Logatca. — Čestitamo!

Razstava japonskega slikarja Hiroshige. — Danes vodstvo ob 11. uri v Moderni galeriji.

Razstava jedrske fizike v Fizikalnem inštitutu »Jozef Stefan«. Japonsko silo se podaljša zaradi izrednega zanimanja za vključeno razstavo 1953 — odprta je vsak dan od 10. do 12. ure in od 15. do 18. ure — vstop prost. Večje skupine si lahko ogledajo razstavo tudi zvenavedenih ur, če se najavijo vsaj en dan pred pričetkom ali pa telefonično na številko 22-223.

Izskreno se zahvaljujem dr. Zaločkarju — šefu Ginekološkega oddelka za dobro uspešno operacijo, ki mi je rešila življenje. Pezpej Pavla, Slovenec, ljubljanski.

Radiološka — Onkološka sekcija SZD bo imela svoj redni letni občni zbor dne 28. februarja ob 19. uri na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Dnevni red: Kazuistika (dr. Klančič), 2. Organizacijske zadeve društva, 3. Izvolitev novega

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah

TRIS

Tvornica gumijastih higienskih izdelkov Zagreb Stenjevec

Solidnega in spretnega

akviziterja

za prodajo brošur
sprejemno takoj. —
Naslov v ogl. odd. SP.

Instalacijsko podjetje
»TOPLOVOD«,
LJUBLJANA,
Črtomirova ulica 6,
sprejme takoj večje
šteto
monterjev za centralno
kurjavo.
Za obrat Trato pa večje
šteto
samostojnih
ključavničarjev
z znanjem avtogenične-
ga in električnega var-
jenja.

Okrajni ljudski odbor
NOVO MESTO sprejme
gradbenega
inženirja,
gradb. tehnika
z daljšo prakso,
2 pravna
referenta,
gozdarkega
inženirja,
ekonomista,
2 stenografa ali
stenografinke
s takojšnjo zaposlitvijo.
Ponudbe poslati na taj-
ništvo OLO pismono z
življenjepisom ali pa se
osebno zgledati pri na-
slavu.

LIVARNA
»STRUKEJ«
GORICA,
sedež v Solkanu,
želez. postaja Gorica,
telefon št. 23, tekoči
račun NB 655-T-7
Izdelujemo vsakovrstne
odlitke iz sive litine.
Prevzemamo vsa re-
montna dela.
Stroje za gnetenje testa
dobavljamo po ugod-
nih cenah.

PROJEKTANTSKO PODJETJE
Projektivni atelje, Ljubljana,
izdeluje urbanistične projekte (regionalne, kra-
jevne in zazidalne projekte ter dajanje lokacij),
projekte splošne arhitekture,
specialne projekte za mlekarne,
projekte za kanalizacijo in vodovode,
statiko za vse vrste konstrukcij visokih in
nizkih gradenj.
Strokovnjaki ateljeja so bili do sedaj zaposleni v Za-
vodu za urbanizem in komunalno tehniko.
Sedež podjetja je:
LJUBLJANA, Titova c. 1a/III,
telefon št. 21-316 in 23-062.

Tovarna učil v Črnomlju

KI IZDELUJE V DEJAVNOSTI 122 VSE VRSTE ŠOLSKEGA POHISTVA
IN OPREME TER LESNO GALANTERIJU, V DEJAVNOSTI 117 PA RAZNA
UČILA, ZLASTI ZA FIZIKO, KAKOR TUDI TEHNIČNE IGRACE, DIA-
PROJEKTORJE itd.

išče za takojšnjo zaposlitev

- STROJNEGA INŽENIRJA z desetletno prakso ali pa TEHNIKA s srednjo teh-
nično šolo in petnajstletno prakso v kovinski in mizarski stroki — za mesto
tehničnega vodje obrata.
- STROJNEGA TEHNIKA s srednjo tehnično šolo ali starejšega obratnega tehnika
z izkušnjami v organizaciji dela, v konstrukcijah, tehnoloških postopkih, normi-
ranju in predkalkulacijah — za mesto tehnologa.
- TEHNIKA z najmanj triletno prakso ali sposobnega obratnega tehnika — za
mesto naročilnega referenta obrata.
- TEHNIČNEGA RISARJA za kovinsko in mizarsko stroko.
- DIPLOMIRANEGA EKONOMISTA z večletno prakso v komercialnih in raču-
novodskih poslih — za mesto vodje računovodsko-komercialnega oddelka.
- FINANČNEGA KNJIGOVODJO — perfektne bilancista z daljšo prakso.
- VERZIRANEGA KOMERCIALISTA z večletno prakso — za mesto prodajnega
referenta.
- MIZARKEGA MOJSTRA, večšega v konstrukcijah, normiranju in predkalku-
lacijah, v strojnem in ročnem delu — za mesto vodje mizarskih delavnic.
- TRGOVSKEGA POMOČNIKA kovinske stroke z dolgoletno prakso — za mesto
skladiščnika kovinskega skladišča.
- Več kvalificiranih KOVINOŠTRUGARJEV, specialistov, višjih specialistov in
mojstra.
- STROJNO KLJUČAVNIČARKEGA MOJSTRA, večšega vzdrževanja in popra-
vila strojev in naprav.
- Več kvalificiranih MEHANIČNOV za fina mehanična dela.
- SAMOSTOJNEGA LESOSTRUGARJA.
- Več samostojnih MIZARSKIH POMOČNIKOV.

Plača po dogovoru.

Reflektanti naj pošljejo pismene ponudbe z navedbo kvalifikacij in opisom
dosedanjega službovanja do 15. marca na naslov:

TOVARNA UČIL, ČRNOMELJ

Novo leto Nove cene Nove potrebe

Tvornica m.inskih strojev in naprav

„Milan
Premasunac“
Kačarevo pri Pančevu

IZDELUJE IN NUDI VSE VRSTE MLIN-
SKIH STROJEV IN NAPRAV IN SICER:

MLINSKA IN SILOŠNA VETRILA (tarare),
UPOJNA CEDILA (filtri),
DVOVRSTNE ČISTILCE ZDROBA,
LUŠČILNICE,
KRČAKČE,
PRIZMA CILINDRE,
MEŠALNICE,
APARATE ZA KVAŠENJE ŽITA,
TURBO-VENTILATORJE,
CYKLONE
vseh zmogljivosti.

Izdelava iz prvovrstne borovine in parjene bukovine ter
lastnega liva z garancijo. Opravlja montažo mlinov po najnižjih ce-
nah z lastnimi montažnimi skupinami z garancijo. Opravlja vlivanje in obdelavo vseh rezervnih delov,
zobčnike, jermenje itd. Brušenje mlinov, kamnov, egaliziranje gonilnih strojev (radilice), vrta cilindre
in obdeluje bate.

Izdeluje kompletne naprave za mlinne kamne, za obi-
čajno mletje, posebno pripravne za kmečke delovne
in kmetijske zadruge, oddaljene od mlinov. Naprave
so na krogličnih ležajih za kamne 36—38 in 40—42 col.
Za kvaliteto jamči tvornica. Naprave so uporabljive
za vse vrste pogona, tako elektrike, Diesel motorjev,
kakor tudi pogonske sile raznih vozil. Delo vsakega
stroja in naprave, se pred dobavo preizkusi v polkus-
nem obratovanju. Interesom dajemo predračunske
kalkulacije za izdelavo specialnih delov ali strojev
izvenstandardnih tip in kapacitet. Za vse informac-
ije se obrnite na področje mlinne servise ali di-
rektno na tvornico. — Cene solidne in povoljne.

DOM Maribor

VSAKDO, KI JE IN PRIDE V MARIBOR, NAJ
NE POZABI OBISKATI TRGOVSKEGA
PODJETJA

DOM-
Maribor

z glavnim, okusno in moderno urejenim sedežem v
GOSPOSKI ULICI

in s svojimi poslovalnicami

- »MLADI ROD« — Gosposka ulica
 - »KOROTAN« — Glavni trg
 - »BRED« — Grajski trg
- in poslovalnica v Tovarni avtomobilov.

V poslovalnicah se prodaja:

VSE TEKSTILNO BLAGO, GALANTERIJA,
KUHINGSKA POSODA, RAZNI INSTRUMENTI,
RADIJSKI APARATI, VSE VRSTE PERILO,
KOZMETIKA, LESNI IZDELKI (n. pr. SUHA
ROBA, TRŽNE MREŽE itd.), UVOŽENI PRED-
METI (VSE VRSTE URE, TERMO-STEKLE-
NICE, VŽIGALNIKI itd.), POLEG TEGA ZLAT-
NINA IN ŠE DRUGA BOGATA IZBIRA.

Ce hočeš biti kulturno, socialistično in po kon-
kurenčnih cenah postrežen, se oglasi v vseh
poslovalnicah imenovanega trgovskega podjetja,
kjer se nudi po novem tudi obročno odplačilo.
Prepričaj se, pojdi v DOM — MARIBOR,
sigurno boš odšel zadovoljen.

Dr. Josip Edgar Leopold-Lavov

13

KARTUZIJA PLETERJE IN PARTIZANI

SPOMINI

Dan poprej je prišel v Pleterje — zvečer, ko je bilo že temno —
Jože Penca ter nam sporočil, da pričakujejo za prihodnje dni italijan-
sko ofenzivo na Gorjance in okolico, ter me spomnil na razgovor, ki
smo ga imeli svoj čas, ter me prosil, da sprejemem njega, Franca
Pirkoviča in Maksa Valeta v samostan, da se tu skrijejo za čas
italijanske ofenzive in to tem bolj, ker so vsi trije bolehnji. Pripomnil
je, da sta prišla z njim še dva, namreč inž. Jože Levstik in Vencelj
Perko, ki se tudi nimata kam zateči. Prosil je, naj sprejemem tudi ta
dva. Na vse to sem pristal, saj sem videl, da so ti ljudje v veliki
nevarnosti. Dogovorili smo se, da bodo tega večera prišli pred vrata,
ki vodijo v gozd proti Javorovici. Povedal sem še, da nimam ključev
od teh vrat. Ti ključji so vedno pri prokuratorju. Ker pa je bolje,
da vem samo jaz za njihovo bivanje v samostanu, zato naj prinesejo
s seboj lestev, da bodo splezali na zid in se potem spustili na to
stran zidu, ki obdaja kartuzijo v dolžini nad dva in pol kilometra.
Ob dogovorjenem času sem čakal na klopi pod veliko smreko,
medalec od vrat. Bal sem se, da me ne bi zatekla tu samostanska
nočna straža. Nisem čakal dolgo, ko sem zaslišal onstran zidu
korake. Prislomili so lestev, se popeli na zid in se z vso svojo prtljago
spustili na to stran zidu. Bili so štirje. Prisrčno smo se pozdravili.
Le Maksa Valeta ni bilo. Penca ga je šel iskat in čez dobro uro sta
se oba vrnila. Polnoč je že davno minila. Vsi kartuzijani so bili že
davno v cerkvi pri nočni službi božji.

Vodil sem jih po poti, ki vodi k stari gotski cerkvi, ki jo je
zgradil v začetku XV. stoletja celjski grof Herman II. Ta cerkev
je bila edina nema priča tajnega prihoda partizanov v Pleterje, da se
izognejo besu in zahrbtnosti italijanskega okupatorja. Poleg cerkve
smo se povzpeli po stopnicah do priorata, od tam pa smo se spustili
na dolgi krožni hodnik (160 m), ob katerem se vrste celice. Celice so
enonadstropne hišice z malim vrtičkom. V pritličju je drvarnica in
delavnica, v nadstropju pa stanovanjska soba. Na zunanjih vratih
vsake celice je po starem meniškem običaju črka abecede. Kakor
sence smo se tihotapili po teh dolgih, temnih in molčečih hodnikih,
dokler nismo prišli do celice Q, ki naj jim služi za stanovanje za
čas ofenzive, ki so jo pripravljali Italijani proti partizanom. Vodil
sem jih s tradicionalno kartuzijansko nočno svetilko, podobno rudar-
ski ročni svetilki. Odklenil sem vrata in jih povedel v sobo ter jim
razkazal, kje bodo začasno bivali. Prostora je bilo sicer dovolj, toda
le ena postelja. Pustil sem jim ključ, da se lahko od znotraj zaklenejo.
Nekaj časa smo se še pogovarjali, nato pa sem se poslovil in jih
pustil same. Dolgčas jim ni moglo biti, ker so imeli s seboj tudi radio.

Medtem pa se je javila nočni straži še petorica, ki se je skrila
v velikem kanalu za odtok vode iz samostana. Ponoči so prišli iz
kanala, da bi šli po vodo. Tako so naleteli na brate. Bili so to brat
Ciril, Gerardo, Odo in Gvido. Skrivali pa so se Rudi Pirkovič,
Zamljen, Kušljan, Jankovič in Ivan Krhin. Ni jim bilo ravno lahko,
kajti v kanalu je vedno nekaj vode. Stali so tako rekoč v vodi.
Pomagali so si z deskami in slamo. Deske so položili čez kanal in si
postavili s slamo. Za hrano so imeli nekaj prepečenca in suhega sadja.
Zaradi vode so bili bosi in hudo so trpeli zaradi mraza in vlage.
Nočna straža jih je, kolikor je mogla, oskrbovala s kruhom in
mlekom.

Naslednjega dne, 30. oktobra, sem obiskal svoje goste, da bi se
z njimi dogovoril za primer, da bi Italijani preiskali samostan.
Povedal sem jim, da jih bodo gotovo vse odkrili, če ostanejo tu v
celici. Sveroval sem jim, naj si poiščejo zanesljivejšo skritišče za
čas morebitne rešne preiskave. Začeli so o tem razmišljati in zdi se
mi, da je Perko našel ta problem. V pritličju celice je drvarnica, kjer
so bila naložena drva do dva metra visoko. Razmetali so skladovnice
ter tako napravili prazen prostor, v katerega se je moglo skriti več
ljudi s prtljago. Ta prostor so zametali z drvni in pustili samo ozek
vhod, podoben odprtini krušne peči. Ta vhod so, potem ko so bili
vsi notri, od znotraj zadelali z drvni. Prvemu poskusu sem sam
prisostvoval in ugotovil, da vhod ni tako skrit, da bi ga ne bilo
mogoče opaziti. Zato so vhod potem tako zamaskirali, da živa duša
ne bi mogla misliti, da tiči za temi drvni sedem ljudi s prtljago in —
radijskim aparatom.

»To ste si sijajno zamislili!« sem jim dejal. »Tu ste zdaj varni!
Ne bodo vas tako lahko odkrili!«

Dogovorili smo se tudi za poseben znak, da bi mi odprli celico,
kadar bi jaz prišel. Pozno zvečer so prihajali iz svojega skritišča,
da si nanosijo vode, ker vode v celici ni bilo. Voda je bila le na
štirih vogalih križnega hodnika. Vodovodna pipa je bila le nekaj
korakov oddaljena od njihove celice. Nekaj hrane so prinesli s seboj,
toda to so kmalu použili. Električno luč so imeli, ležali pa so na
razgrnjenih odejah na tleh, nahrbtniki pa so jim služili za vzglavje.
V celici je bilo tudi nekaj literature, zlasti botanične. Vsak si je
vzel kako knjigo za čitanje, inž. Levstiku pa sem prinesel Gosarjev
»Za novi družbeni red«. Nekoč sem ga zatekel na vrtiču, — sonce
je prijetno grelo — ko je sede čital.

Važno opozorilo!

VARLEKS

Varaždinska tekstilna industrija

V vseh večjih mestih države vam nudimo v svojih trgovinah v veliki izbiri
in globoko znižanih cenah izgotovljena moška oblačila in suknje, nadalje
ženske in dečje plašče, poznane Hubertus plašče itd.

VSE IZDELANO PO NAJNOVEJŠI MODI.

ŽENSKI VOLNENI PLAŠČI	6.900 DIN
ŽENSKI HUBERTUSI	5.000 DIN
VOLNENE MOŠKE OBLEKE	6.000 DIN
VOLNENE MOŠKE SUKNJE	7.900 DIN
VOLNENE DEŠKE OBLEKE	4.500 DIN
VOLNENE OTROŠKE OBLEKE	2.100 DIN
VOLNENE MOŠKE HLACE	1.900 DIN
VOLNENE DEŠKE HLACE	1.500 DIN
MOŠKI DEŽNI PLAŠČI	5.000 DIN
DEČJI HUBERTUSI	2.800 DIN

POSLOVALNICE:

LJUBLJANA, MARIBOR, CELJE, KRANJ, KOČEVJE, TRBOVLJE,
SLOVENJ GRADEC, PREVALJE, PTUJ, MURSKA SOBOTA,
DOLNJA LENDAVA.

PROSIMO VAS, DA SE SAMI OSEBNO PREPRIČATE O NAVEDENIH
CENAH IN KVALITETI, NEOBVEZNO V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH